

Inhoud

- 17** **Van de redactie**
- 18** **De Wsnp terug op de routekaart**
Annemieke Bosma
- 19** **Valt een uit het vtlb gespaard bedrag buiten de boedel?**
Antje Goederee
- 20** **Toeslagen en de samenloop met verrekening, beslag en insolventie**
Arie van Eijnsden en Cynthia Lamur
- 21** **Het procesrecht bij hoger beroep tegen een rc-beschikking (art. 315 Fw)**
Berend Engberts
- 22** **Interview WSNP Periodiek met Angelique Roeloffzen-Mulder**
Liselotte Maas
- 23** **De slagingskans van het hoger beroep na een tussentijdse beëindiging**
Isaak Kerst
- 24** **Een erfrechtelijk probleem na het overlijden van een in gemeenschap van goederen gehuwde schuldenaar tijdens de schuldsaneringsregeling**
Margreet van Bommel en Theo Pouw
- 25** **Nieuws in het kort**
- 26** **Actuele rechtspraak kort**

Aanbevolen citeerwijze

Naam auteur, titel tijdschriftartikel, *WP*, jaartal/nr. tijdschrift, paginanummer. Bijvoorbeeld:
Margreet van Bommel, 'Verrekeningsrecht uitkeringsinstanties', *WP*, 2010/01, p. 1.

Abonnementen

Zie de achterzijde van dit tijdschrift.

Adverteren in *WSNP Periodiek*

In *WSNP Periodiek* kan geadverteerd worden. Voor een prijsopgave en nadere informatie over adverteren, kunt U zich wenden tot het redactiesecretariaat.

ISSN-nummer: 2210-6650

Redactiesecretariaat

WSNP Periodiek

Postbus 5018, 5800 GA Venray

e-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl, faxnummer: 077 463 38 21

Uw bijdrage aan *WSNP Periodiek*

U kunt kopij aanleveren overeenkomstig de richtlijnen voor auteurs. Deze richtlijnen kunt U raadplegen via www.wsnp-periodiek.nl. Na toezending van Uw kopij, naar redactie@wsnp-periodiek.nl, zal één van de redactieleden contact met U opnemen. Artikelen dienen in beginsel maximaal 2500 woorden te omvatten.

17 - Van de redactie

Van een *all time low* van 146 nieuwe Wsnp-zaken in de maand april 2020 is dit aantal de laatste maand weer iets opgekrabbeld, naar 279 uitgesproken toepassingen van de wettelijke schuldsaneringsregeling in juni 2020. Dat is nog steeds 30% minder dan in juni 2019. De recente opleving is mogelijk ook niet meer dan een kleine inhaalslag nu de loketten in ‘het nieuwe normaal’ weer langzaam opengaan. Terwijl het aantal nieuwe Wsnp-zaken nog erg laag blijft, lijkt er nu wel serieuze maatschappelijke en politieke aandacht te komen voor het beter toegankelijk maken van de wettelijke schuldsaneringsregeling. In zijn rapport *Hindernisbaan zonder finish – een onderzoek naar de knelpunten in de toegang tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen* (juni 2020) constateert de Nationale Ombudsman dat de Wsnp een strenge en beladen reputatie heeft. Burgers beklagen zich erover dat wanneer hun schuld als niet te goeder trouw wordt aangemerkt, zij niet voor toelating tot de Wsnp in aanmerking komen. De Nationale Ombudsman bepleit dat de wettelijke tienjaarstermijn voor recidive wordt verkort en ook dat burgers toegang tot de Wsnp krijgen als de gemeente er niet in slaagt binnen zes maanden een minnelijke schuldregeling tot stand te brengen. Ook de Tweede Kamer wil de toegankelijkheid van de Wsnp bevorderen. Op 30 juni jl. nam zij de motie-Bruins aan ter uitbreiding van de *Regeling toevoeging bewindvoerders Wsnp II* met een vergoeding voor het indienen van een verzoekschrift toelating Wsnp. Naar verluidt is het Ministerie van Justitie & Rechtsbescherming doende een wetsvoorstel voor te bereiden ter aanpassing van de Wsnp. Daarin zal onder meer versoepeling van de toelatingscriteria (art. 284 e.v. Fw) aan de orde komen.

Met haar bijdrage aan dit *WP*-augustusnummer geeft Annemieke Bosma de politiek nog een zetje in de goede richting: *De Wsnp terug op de routekaart*. Geïnspireerd door het betoog van haar collega Wsnp-bewindvoerder Mick Heckers (*WP* 2020/1, nr. 2) heeft de auteur haar afgeronde Wsnp-dossiers onderzocht en het financiële aanbod in het voorafgaande minnelijk traject vergeleken met de daadwerkelijke uitdeling in de aansluitende Wsnp-zaken. Het blijkt dat het gerealiseerde Wsnp-boedelsaldo *drie* keer zo hoog is als het in het minnelijk traject voorgespiegelde saldo, en dat de Wsnp-uitdeling ruim *twee* keer zo hoog is als hetgeen in het minnelijk traject was aangeboden. Zo blijkt de Wsnp, wederom, niet alleen gunstiger voor schuldenaren maar ook voor schuldeisers.

In een aantal eerdere *WP* bijdragen is geconstateerd dat in sommige Wsnp-situaties de schuldenaar kans ziet de Wsnp niet alleen met een schone lei maar ook met een goed gevulde spaarpot af te sluiten. *Valt een uit het vtlb gespaard bedrag buiten de boedel?* In haar aldus getitelde en heldere bijdrage stelt rechter-commissaris Antje Goederee voor om *de helft* van een dergelijke spaaropbrengst aan de schuldenaar te laten en de andere helft uit te delen aan de schuldeisers.

Arie van Eijdsden heeft zich een halve eeuw ingespannen voor de belastinginning in Nederland. Daarbij had hij niet alleen oog voor de schatkist maar ook voor de zwakkeren in onze maatschappij – ofwel: ‘Aanpak van de rakkers en oog voor de stakkers’.¹ Ofschoon hij per 1 juni jl. afscheid nam van het Ministerie van Financiën was hij welzeker bereid, samen met zijn collega Cynthia Lamur, een update te schrijven van hun bijdrage aan het *WP*-nummer van augustus 2010: *Toeslagen en de samenloop met verrekening, beslag en insolventie*. Een zeer nuttige

bijdrage voor de Wsnp-praktijk met uitleg over o.a. de complexe verrekeningsregels inzake toelagen en belastingen, betalingsregelingen en de samenloop van beslag en verrekening.

Berend Engberts bespreekt in zijn bijdrage *Het procesrecht bij hoger beroep tegen een rc-beschikking (art. 315 Fw)* een uitspraak van de HR d.d. 13 december 2019. Toegespitst op de beoordeling in hoger beroep, analyseert de auteur het onderscheid dat de HR maakt tussen rc-beschikkingen in de uitoefening van zijn toezichthoudende taak en andersoortige rc-beschikkingen. En passant behandelt de auteur het grievensstelsel en de ambtshalve toetsing in insolventiezaken.

Voor dit nummer heeft Liselotte Maas een interview gehouden met Wsnp-bewindvoerder Angelique Roeloffzen – zij voert haar praktijk bij het advocatenkantoor KienhuisHoving in Enschede. Angelique vertelt enthousiast over haar Wsnp-praktijk. Zij hoopt dat Wsnp-bewindvoerders bij uitvoering van de motie-Bruins meer kunnen gaan betekenen in de overgang van minnelijk naar wettelijk – ‘maar de gemeenten moeten daar wel in mee willen gaan’ aldus Angelique.

Isaak Kerst heeft zijn HBO-rechtenstudie afgerond met een onderzoek naar *De slagingskans van het hoger beroep na een tussentijdse beëindiging*. Het onderzoek betreft een twintigtal hofuitspraken uit 2019. De redactie juicht uiteraard Wsnp-onderzoek aan HBO en universiteit toe en stelt de heer Kerst graag in de gelegenheid zijn onderzoeksresultaten met een breder lezerspubliek te delen.

De redactie dankt alle auteurs voor hun mooie bijdragen aan dit nummer.

In de rubriek *Lezersvraag* draait het om een achtpaar gehuwd in gemeenschap van goederen. We beantwoorden de vraag in hoeverre de partner die wél de schone lei heeft verkregen, nog aangesproken kan worden door de schuldeisers van de echtgenoot die komt te overlijden tijdens de schuldsaneringsregeling en dus géén schone lei verleend heeft gekregen. De redactie dankt notaris mr. dr. R. Brinkman voor zijn waardevolle bijdrage aan deze rubriek.

We sluiten af met de vaste rubrieken *Nieuws in het kort* en wederom een goed gevulde rubriek *Actuele rechtspraak kort*.

De redactie

- 1 *Zo luidt de titel van een hoofdstuk van de hand van Marieke Giezen in het liber amicorum 'Voor het recht van de schatkist' bij gelegenheid van Arie's afscheid van het Ministerie van Financiën op 1 juni 2020.*

18 - De Wsnp terug op de routekaart

Annemieke Bosma *

1. Inleiding

Terwijl het aantal mensen met problematische schulden de afgelopen zes jaren gelijk bleef, daalde de instroom in de Wsnp. Tegelijkertijd is het aantal minnelijke trajecten dat via de gemeentelijke schuldhulpverlening tot stand komt genoeg gelijk gebleven. De daling bij de Wsnp wordt dus niet gecompenseerd door een stijging van het aantal minnelijke trajecten. Een pijnlijke constatering van de Nationale ombudsman in zijn rapport van 11 juni 2020, *Hindernisbaan zonder finish*.

2. Goede waar prijst zichzelf (niet)

Hoe kan het dat na al die jaren de Wsnp, die in 93% van de gevallen succesvol wordt afgesloten, nog steeds slechts mag dienen als 'een stok achter de deur'? Is het niet duidelijk dat de Wsnp in veel gevallen een betere oplossing biedt dan een minnelijke schuldsanering? Blijkbaar niet.

Wsnp-collega Mick Heckers inspireerde mij met zijn eerdere bijdrage in dit blad waarin hij de opbrengst van de Wsnp in een juister perspectief plaatste (*WP 2020/02*). Dat was in Limburg, maar voor mijn gevoel zou een vergelijking met het minnelijke traject in Noord-Nederland niet anders uitpakken. Ik ben daarom een grootschalig onderzoek gestart en heb alle Wsnp's, die in 2019 bij ons kantoor zijn afgerond, onderzocht en vergeleken met de voorafgaande minnelijke trajecten bij externe partijen, voornamelijk Kredietbanken. In eerste instantie alleen de Wsnp's met een substantiële uitdeling, nu inmiddels ook de Wsnp's met een informele uitdeling (waarbij het uit te delen actief na aftrek van de boedelkosten maximaal € 2.000 bedraagt).

3. Uitgangspunten onderzoek

Mijn onderzoek betreft 123 dossiers, waarbij ik een stel met gemeenschap van goederen aanmerk als één dossier. Van deze Wsnp's is 56% geëindigd met een uitdeling aan schuldeisers, 44% zonder uitdeling. Ik heb alleen gekeken naar concurrente schuldeisers, dus in geval van preferente schuldeisers kan worden uitgegaan van een dubbel uitkeringspercentage.

4. Uitkomsten onderzoek

De Wsnp biedt gemiddeld een hogere uitdeling aan schuldeisers dan een minnelijk traject. Hiervoor zijn diverse redenen te noemen. Een daarvan heb ik uitgelicht en betreft de constatering dat in het minnelijke traject niet alle boedelbestanddelen worden meegenomen. In 49% van de dossiers bleek dat er sprake was van een buiten beschouwing gelaten minnelijk spaarsaldo. In 16% van de gevallen werd er aan schuldeisers zelfs een lager bedrag aangeboden dan er feitelijk op de spaarrekening stond. Bij aanvang Wsnp worden deze spaarsaldo's wel opgevraagd en vormen dus onderdeel van het boedelsaldo ten gunste van schuldeisers. Mijn onderzoek naar een vergelijking minnelijk versus wettelijk geeft de volgende uitkomsten.

	MSNP	WSNP
Aanbod / gemiddeld boedelsaldo	€ 3.166	€ 10.759
Aanbod / percentage uitdeling (na aftrek kosten)	6%	13%

Ook voor de schuldenaar biedt de Wsnp grote voordelen ten opzichte van het minnelijke traject. Belangrijkste voordelen naar mijn mening zijn de objectieve controle van de rechter-commissaris en uiteraard: de volledige schone lei, ongeacht het feit of de schuldenlijst volledig en correct is. In het minnelijke traject is een kloppende schuldenlijst van wezenlijk belang. Te vaak ontstaan er na afloop opnieuw betalingsproblemen, omdat bepaalde schulden niet zijn meegenomen in een minnelijke regeling. Mij is gebleken dat schuldenlijsten in het minnelijke traject in geen enkel geval overeenkomen met die in de Wsnp. Een opvallende constatering en de verschillen zijn fors:

Schuldenlast bleek in Wsnp lager	58%
Gemiddelde afwijking	21%
Schuldenlast bleek in Wsnp hoger	42%
Gemiddelde afwijking	31%

5. Conclusie

Het moge duidelijk zijn dat bovenstaande cijfers pleiten voor de Wsnp als oplossing voor schulden. Ten opzichte van het minnelijke traject wordt in de Wsnp gemiddeld driemaal zo veel gespaard. Daarnaast geeft de Wsnp een schone lei, terwijl na afloop van minnelijke regelingen in bijna de helft van de situaties 31% van de schulden *niet* is gesaneerd -zie het staatje hierboven- en weer op het bordje van de schuldenaar komt. Zouden dezelfde cijfers gelden voor de minnelijke schuldsaneringen die een Wsnp niet halen en die ik dus niet kan onderzoeken? Ik ben bang van wel. Het is in ieder geval bekend dat de schuldhelpverlening op dit moment grote groepen mensen niet of laat bereikt, er traag wordt beslist en traag wordt opgelost.

Er kunnen situaties zijn waarin een minnelijke regeling de betere oplossing is, bijvoorbeeld voor bepaalde ondernemers indien bedrijfsbeëindiging niet wenselijk is. Bovendien biedt een minnelijke regeling vanwege de huidige Wsnp-toelatingseisen soms zelfs de enige mogelijkheid tot sanering. Maar het doel is toch om mensen schuldenvrij te maken? Laten we dan per situatie kiezen voor de beste route en dus in de meeste gevallen voor de bewezen Wsnp-route.

** Annemieke Bosma is Wsnp-bewindvoerder en mededirecteur van Bureau Benedictus te Garyp.*

19 - Valt een uit het vtlb gespaard bedrag buiten de boedel?

*Antje Goederee**

1. Inleiding

Naar aanleiding van een aantal artikelen in *WSNP Periodiek* (2017 nrs 2, 3 en 4, 2018 nr. 3) en mijn eigen recentere ervaringen als r-c in Wsnp's waarin door schuldenaren voor zichzelf fors is gespaard, heb ik besloten mijn bevindingen te delen ten aanzien van dit verrassende vraagstuk.

Ik hoop met het onderstaande een nuttige bijdrage te leveren aan de discussie en met de voorgestelde wijze van afdoening bij te dragen aan een oplossing.

2. Vtlb en sparen

Van het inkomen van de schuldenaar valt van rechtswege maandelijks een bedrag dat gelijk is aan de beslagvrije voet van art. 475 Rv (aldus het eerste en tweede lid van art. 295 Fw) buiten de boedel. Op grond van het derde lid van art. 295 Fw kan de rechter-commissaris bij schriftelijke beschikking dat bedrag verhogen. Wat de schuldenaar daardoor in totaal van zijn inkomen en periodieke uitkeringen mag behouden, wordt het vrij te laten bedrag genoemd (vtlb). Het inkomen - onder welke noemer ook - dat uitgaat boven het vtlb, moet maandelijks worden afgedragen aan de boedel. Het vtlb is voldoende om de vaste lasten van te betalen en te leven op bijstandsniveau.

De schuldenaar kan vrij beschikken over het vtlb, hij mag het volledig uitgeven; hij mag er ook van sparen. Hoewel sparen vrijwel onmogelijk lijkt, komt het voor dat een schuldenaar

in staat is zoveel van het vtlb over te houden dat een behoorlijk spaarsaldo van enkele duizenden euro's tot zelfs een bedrag van meer dan € 15.000 tijdens de schuldsaneringsregeling wordt opgebouwd. Dit doet zich vooral voor bij schuldenaren die onder beschermingsbewind staan (waarbij de beschermingsbewindvoerder over het saldo op de beheerrekening 'waakt') en bij eenoudergezinnen. Zie Jenny Vlemmings, 'Spaarsaldo tijdens Wsnp', *WP* 2018-03, p. 25. Zij concludeert aan de hand van enkele rekenvoorbeelden dat voornamelijk alleenstaanden met kinderen in staat zijn maandelijks behoorlijk te sparen.

Het algemene standpunt lijkt te zijn dat, ongeacht de hoogte van het gespaarde bedrag, een wettelijke grondslag ontbreekt om het spaarsaldo in de boedel te laten vloeien. Het spaarsaldo is immers ontstaan uit reserveringen vanuit het vtlb. In een (niet gepubliceerde) uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland van 14 december 2018 werd bovendien overwogen dat een spaarzame saniet niet anders (in nadelige zin) kan worden behandeld dan een saniet die het vrij te laten bedrag volledig heeft besteed. Het merkwaardige gevolg is dat de schuldeisers van de spaarzame schuldenaar genoeg moeten nemen met niets of een zeer gering percentage van hun vorderingen, terwijl de schuldenaar zelf aan het einde van de Wsnp beschikt over een fors spaarsaldo.

Theo Pouw stelt in *WSNP Periodiek* 2017-02, p. 14 voor in dergelijke gevallen, om het maatschappelijk draagvlak voor de schuldsaneringsregeling niet te verliezen, bedoelde regelgeving nog eens kritisch te bekijken en de vtlb-calculator hierop aan te passen. Daar ben ik zelf geen voorstander van. Het vtlb is beslist geen vetpot en in de meeste gevallen net genoeg om van rond te komen. Dat toch wordt gespaard is een prestatie op zich en hoe lang

de schuldenaar dat weet vol te houden, zal pas aan het einde van de Wsnp blijken. Aanpassing van het vtlb betekent dat het sparen een verplichting geworden is, maar ook dat er een financieel probleem ontstaat zodra sparen niet meer mogelijk blijkt te zijn.

Een andere invalshoek kwam van het Bureau WSNP, zij publiceerde op haar website de ‘tip’ om *“het spaarsaldo niet te hoog te laten oplopen, zodat onbedoelde effecten worden voorkomen”*. Wat precies wordt bedoeld met onbedoelde effecten weet ik niet. Vermoedelijk dat het spaarsaldo toch bij de schuldeisers terecht komt? Zo’n onbedoeld effect deed zich dan voor in een casus waarin de schuldenlast slechts € 5.000 bedroeg en de schuldenares na anderhalf jaar € 7.000 op de beheerrekening had gespaard. De beschermingsbewindvoerder wilde dit bedrag niet aan de schuldeisers ten goede laten komen, terwijl de Wsnp- bewindvoerder en de rc de schuldenares in staat achtten haar betalingen aan de schuldeisers te hervatten. Ondanks tegenwerpingen van de beschermingsbewindvoerder beëindigde de rechtbank de Wsnp op grond van art. 350 lid 3 aanhef en sub b Fw, aangezien genoegzaam was gebleken dat de schuldenares in staat was haar betalingen te hervatten. Een andere uitkomst zou moeilijk te verdedigen zijn. De Wsnp is er immers voor schuldenaren die in een problematische schuldensituatie zijn beland. Daar kon in dit geval toch niet meer van worden gesproken.

3. Wettelijk kader

Zodra de wettelijke schuldsaneringsregeling op een schuldenaar van toepassing wordt verklaard, verliest de schuldenaar de bevoegdheid om over de tot de boedel behorende goederen te beschikken (art. 296 eerste lid, Fw). Ingevolge het tweede lid van art. 296 Fw is de schuldenaar bovendien verplicht alle goederen

die tot de boedel behoren op verzoek van de bewindvoerder aan hem af te leveren. Ingevolge art. 295 lid 1 Fw omvat de boedel de goederen van de schuldenaar ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling, alsmede de goederen die hij tijdens de toepassing van die regeling verkrijgt.

Het is meestal eenvoudig te bepalen waaruit de boedel bestaat op het moment van toelating van de schuldenaar tot de schuldsaneringsregeling. Daartoe behoort ook het in het minnelijk traject gespaarde bedrag, ook al is dat bedrag gespaard door te leven van een bedrag lager dan het vtlb. Voor zover in de Wsnp wordt gespaard vanuit het vtlb, wordt er vanuit gegaan dat dat gespaarde bedrag niet tot de boedel behoort. De vraag is of dat in overeenstemming is met genoemde bepalingen in de Faillissementswet en hoe dat standpunt zich verhoudt met de verplichting van de schuldenaar om gedurende de Wsnp een zo groot mogelijke inspanning te leveren om zoveel mogelijk boedelactief te verwerven voor de schuldeisers.

Zoals hiervoor uiteengezet valt een deel van het inkomen buiten de boedel. Inkomen is evenwel iets anders dan vermogen. Naarmate de maanden verstrijken en een toenemend saldo op de beheerrekening ontstaat, kan dat saldo niet meer als inkomen worden aangemerkt. Los van dat saldo wordt nog steeds maandelijks inkomen genoten, waarvan telkens het vtlb mag worden behouden. Na verloop van tijd is het spaarsaldo dus vermogen van de schuldenaar geworden. Vermogen dat op grond van art. 295 Fw en 296 Fw tot de boedel behoort. Is daarmee de vraag beantwoord of het spaarbedrag volledig aan de boedel toekomt?

4. Oplossing

Schuldenaren zijn verplicht om alles boven het vtlb aan de boedel af te staan. Over hoe zij met het hen toekomende vtlb omgaan beslissen ze zelf. Ze zijn niet verplicht om daaruit te sparen. Wordt er toch gespaard, dan acht ik het moeilijk verdedigbaar (uiteraard behoudens uitzonderingen!) dat van dat spaarsaldo niets aan de schuldeisers ten goede komt. Bepalen dat het volledige spaarsaldo aan de schuldeisers ten goede moet komen, zal het vrijwillige spaar-gedrag echter niet ten goede komen. Daarom stel ik voor dezelfde lijn te hanteren als nu het geval is bij overwerkvergoedingen.

Omdat schuldenaren niet kunnen worden verplicht overuren te maken, bepaalt het vtlb-rapport dat toestemming kan worden gegeven

de inkomsten uit overwerk (voor zover die inkomsten het vtlb overstijgen) voor 50% vrij te laten. Ook tot sparen vanuit het vtlb kan een schuldenaar niet worden verplicht. Doet de schuldenaar dat toch dan acht ik het een rechtvaardige oplossing het spaarsaldo voor de helft toe te laten komen aan de schuldeisers en de andere helft aan de spaarzame schuldenaar. Met die 'eigen' helft zou de schuldenaar ook een akkoord kunnen aanbieden, waardoor de Wsnp eerder beëindigd zou kunnen worden. Die keus is echter geheel aan de schuldenaar.

**Antje Goederee is werkzaam als rechter-commissaris bij Rechtbank Noord-Nederland. Dit artikel is geschreven op persoonlijke titel.*

20 - Toeslagen en de samenloop met verrekening, beslag en insolventie

Arie van Eijsden en Cynthia Lamur***

Dit artikel is een bewerking van een bijdrage die de auteurs in 2010 voor *WSNP Periodiek* hebben geschreven - zie *WP 2010/02*. In de afgelopen tien jaar is er vooral relatief veel nieuw beleid opgenomen in de Leidraad Invordering 2008 (hierna: LI 2008) dat juist betrekking heeft op de materie waarover wij in 2010 schreven. Naar dat nieuwe beleid wordt in deze bijgestelde bijdrage verwezen.

De relatie tussen de bewindvoerder en/of schuldhulpverlener enerzijds en de ontvanger anderzijds is soms een moeizame. Die "moeizaamheid" wordt veelal veroorzaakt door de vrij ingewikkelde regelgeving die geldt ingeval van verrekening van fiscale vorderingen en schulden, beslag en insolventie. Bijzonder complicerend is vaak de situatie die zich voordoet wanneer toeslagen in het spel zijn. In het hiernavolgende wordt op die problematiek ingegaan en wordt globaal aangegeven wat rechtens is in situaties van samenloop van de incasso/uitbetaling van toeslagen en van belastingen. Ook wordt de positie van derden die beslag wensen te leggen op toeslagen en belastingteruggaven uit de doeken gedaan.

1. Inleiding

Sedert 1 januari 2006 is de Belastingdienst/Toeslagen verantwoordelijk voor de uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen zoals de toeslagen ter zake van huur, zorg, kinderopvang en kindgebonden budget¹. Meer in concreto betreft de bemoeienis van de Belastingdienst/Toeslagen het toekennen, uitbetalen en terugvorderen van toeslagen (respectievelijk toeslagvordering en toeslagschuld). Bij het Ministerie van Financiën komen nog steeds regelmatig vragen binnen over de inning en/of uitbetaling van deze toeslag(schuld) en de eventuele mogelijkheden van verrekening en beslag en voorts over de invloed van het faillissement of de wettelijke dan wel minnelijke schuldsaneringsregeling op de diverse mogelijkheden van invordering en verrekening door de Belastingdienst/Toeslagen. In deze bijdrage gaan wij in op deze materie en op vragen die daarover in de praktijk leven.

2. Verrekening met een toeslagvordering

Verrekenen algemeen

De civielrechtelijke verrekeningsregels van het BW zijn op grond van art. 4:93 Algemene Wet Bestuursrecht (hierna: Awb) niet van toepassing in het bestuursrecht. Het eerste lid van art. 4:93 Awb bepaalt namelijk: “*Verrekening van een geldschuld met een bestaande vordering geschiedt slechts voor zover in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien.*” Nu art. 4:93 Awb een expliciete bepaling vereist om tot verrekening over te kunnen gaan en op grond van de Awb de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) en de Invorderingswet 1990 (hierna: IW 1990) niet gelden voor toeslagen, diende de toeslagwetgeving zelf in een verrekeningsbepaling te voorzien. Het hiervoor opgemerkte is er de oorzaak van dat in art. 30 van de Algemene Wet Inkomensaf-

hankelijke Regelingen (hierna: de Awir) een afzonderlijk verrekeningsregime is neergelegd dat sterk afwijkt van dat van art. 24 IW 1990 én van het BW. Bij de vormgeving van art. 30 Awir heeft de wetgever nadrukkelijk rekening willen houden met het specifieke karakter van het instituut van de toeslagen.

Begrippen

Allereerst gaan wij in op het begrip-penkader. De vraag is wat nu precies moet worden verstaan onder een toeslagschuld en een toeslagvordering. Een toeslagschuld is het bedrag dat de Belastingdienst terugvordert indien blijkt dat een belanghebbende teveel aan voorschot(ten) en/of toeslagen heeft ontvangen. Van een toeslagschuld kan in een drietal situaties sprake zijn:

- a) het eerder verleende voorschot is herzien en is nader vastgesteld op een lager bedrag aan voorschot;
- b) een toeslag is vastgesteld op een lager bedrag dan het eerder verleende voorschot;
- c) een reeds toegekende toeslag wordt herzien en vastgesteld op een lager bedrag.

Daartegenover staat de toeslagvordering die een tegemoetkoming of voorschot betreft waar de belanghebbende recht op heeft. Je zou ook kunnen spreken van een recht op of van een aanspraak op toeslagen.

Verrekening in de AWIR

De basis voor verrekening van toeslagen is - zoals reeds opgemerkt - gelegen in art. 30 Awir². Daaruit blijkt dat verrekening door de Belastingdienst/Toeslagen mogelijk is in een tweetal situaties:

- (1) verrekening van een toeslagschuld met een toeslagvordering (tegemoetkoming of voorschot) ongeacht toeslagsoort en periode (berekenningsjaar) waarop schuld en vordering betrekking hebben en
- (2) verrekening van een toeslagschuld met een

belastingteruggave (in dit kader wordt daarmee bedoeld: een teruggaaf inkomstenbelasting, premie volksverzekeringen en eventueel heffingsrente).

Andere verrekeningsmogelijkheden bestaan er niet voor zover het om toeslagen gaat. Een toeslagvordering d.w.z. de aanspraak op toeslagen (de toekenning) kan evenwel niet (nooit) worden verrekend met een belastingschuld. De Belastingdienst/Toeslagen is bevoegd om zowel toeslagen uit te betalen als terug te vorderen. Van belang is dus te onderkennen dat het de Belastingdienst/Toeslagen is, die bevoegd is om toeslagschulden en toeslagvorderingen te verrekenen en hierover een beschikking te verlenen, (zie in dat kader ook paragraaf 4 van de Instructie Invordering en Belastingdeurwaarders (hierna: IIB) ³). Daarbij is tevens van belang dat de verrekeningsbepaling van art. 24 IW 1990, welke wet geldt voor verrekening van in te vorderen en terug te betalen rijksbelastingen, niet van toepassing is op toeslagen. Op de uitvoering van de Awir is namelijk de Awb van toepassing.

De vraag dringt zich vervolgens op of en zo ja wanneer verrekening concreet mogelijk is. In een aantal situaties is verrekening niet of in beginsel niet mogelijk. In de eerste plaats vindt gedurende een verleend uitstel van betaling - enkele thans niet relevante uitzonderingen daargelaten - geen verrekening plaats. Voorts mag/kan niet verrekend worden in geval de debiteur is toegelaten tot de wettelijke of minnelijke schuldsaneringsregeling (hierna: Wsnp/Msnp) of wanneer de debiteur failliet is verklaard.⁴ De verrekeningsmogelijkheden zijn verder uitgewerkt c.q. toegelicht in beleids- en instructieregels. Zie in dit kader ook art. 79.3 van de Leidraad Invordering 2008 (hierna: LI 2008) en par. 4.30 van de IIB. Overigens is het vast beleid dat zodra de Belastingdienst/

Toeslagen bekend is met het feit dat ten aanzien van een belanghebbende het faillissement is uitgesproken of de Wsnp/Msnp van toepassing is verklaard, eventuele invorderingsmaatregelen terstond worden gestaakt en lopende betalingsregelingen worden beëindigd. Ook van verrekening is vanaf dat moment geen sprake meer.

Ten behoeve van de overzichtelijkheid volgt hieronder een opsomming van een tweetal praktijksituaties:

- 1) De toeslagschuld heeft (materieel) betrekking op de periode vanaf de uitspraak Wsnp/Msnp/faillissement

De Belastingdienst/Toeslagen mag in beginsel tijdens Wsnp, Msnp of faillissement een oude toeslagschuld niet verrekenen met een lopend voorschot.⁵ Tijdens Wsnp/Msnp/faillissement vindt evenmin verrekening plaats van de aangemelde toeslagschuld met uit te betalen bedragen op basis van een verleend voorschot. Hiervoor werd opgemerkt dat “in beginsel” niet verrekend mag worden. De Belastingdienst/Toeslagen hanteert namelijk als vaststaand beleid - vergelijk art. 79.3 LI 2008 - dat voorafgaand aan de aanmelding van de toeslagschuld, verrekening van die schuld met uit te betalen bedragen op basis van een verleend voorschot achterwege blijft. Indien echter tijdens de duur van de Wsnp, Msnp of faillissement sprake is van een materieel vóór het faillissement ontstaan recht op een toeslag of op een IB-teruggave - een nabetaling - kan weer wel worden verrekend met toeslagschulden van voor uitspraak Wsnp, Msnp of faillissement. Zie in dit verband art. 79.3 en 79.5 LI 2008. In dit kader is steeds van belang dat wanneer ná toelating tot de Wsnp of Msnp en ná de faillissementsuitspraak van de debiteur een toeslagschuld of belastingschuld ontstaat,

vastgesteld dient te worden of de schuld meegenomen moet worden in de Wsnp, de Msnp of het faillissement. M.a.w. hoe kwalificeert die schuld? Is het een verifieerbare of een niet-verifieerbare schuld en als sprake is van een niet-verifieerbare schuld is dan sprake van een boedelschuld? Op grond van art. 299 Fw werkt de Wsnp “slechts” ten aanzien vorderingen die materieel ten tijde van de uitspraak van de Wsnp bestaan (en hetzelfde geldt ten aanzien van de Msnp en het faillissement).

Met betrekking tot het materieel ontstaan van de vorderingen waarmee de Belastingdienst te maken heeft, is de belastingvordering illustratief. Een belastingvordering is een verbintenis die ontstaat uit de wet. Het ontstaansmoment van de belastingschuld is het materiële ontstaansmoment. Wanneer de belastingaanslag wordt opgelegd doet niet ter zake. Het gaat er om op welke periode de belastingschuld of de belastingteruggaaf materieel betrekking heeft. Voorts is van belang dat onderscheid wordt gemaakt naar de diverse tijdvakken waarin schulden kunnen ontstaan: per jaar, per maand of per dag. Voor zover het betreft tijdvakken of termijnen die ontstaan of vervallen na de Wsnp, de Msnp of het faillissement kan in elk geval niet meer worden verrekend met bedragen die betrekking hebben op perioden die daarvoor zijn gelegen.

Na invoering van het Wettelijk breed moratorium per 1 april 2017 is geregeld dat verrekening met uit te betalen toeslagen gedurende de afkoelingsperiode niet plaatsvindt, ongeacht de periode waarop de toeslag betrekking heeft. De LI 2008 is daarop aangepast in art. 79.4.a LI 2008. De praktijk laat evenwel zien dat zelden of nooit zo'n moratorium wordt uitgesproken.

2) Toeslagschuld ter verificatie indienen in Wsnp of faillissement?

Voor zover de pre-Wsnp- of pre-faillissementstoelagschuld niet na de van toepassing verklaring van de Wsnp of de faillietverklaring kan worden verrekend dient deze te worden ingediend ter verificatie (zie in dat verband art. 19 lid 3 IW 1990 juncto art. 301 Fw en voorts art. 79.3 en art. 73.2.2 van de LI 2008). De Belastingdienst hanteert uiteraard het beleid dat zodra de debiteur wordt toegelaten tot de Wsnp of failliet wordt verklaard, de Belastingdienst/Toeslagen alle invorderingsmaatregelen stopt en de toeslagschuld ter verificatie aanmeldt bij de bewindvoerder of curator. Wanneer de toeslagschuld betrekking heeft op een periode ná toelating Wsnp dient conform het vigerende beleid de ontvanger te overleggen met de bewindvoerder of de schuld uit de boedel kan worden voldaan. Wanneer dit niet kan, is een individuele betalingsregeling mogelijk. Zie in dat verband art. 79.3a LI 2008. Biedt zelfs de individuele betalingsregeling geen of onvoldoende soelaas dan zouden die bedragen (die materieel betrekking hebben op de periode vanaf Wsnp of faillissement) ook nog na toekenning van de schone lei kunnen worden ingevorderd. Indien van zodanige situatie sprake is kan evenwel art. 73.2.2. LI 2008 uitkomst bieden.

Ook in geval van faillissement heeft te gelden dat de openstaande terugvorderingsbeschikking toeslagen of toeslagschuld over de periode vóór het faillissement ter verificatie dient te worden ingediend bij de curator. Verrekening daarvan vindt dan ook niet plaats.

In 2014 is geregeld dat gedurende de Wsnp geen verrekening plaatsvindt van de ter verificatie aangemelde toeslagschuld. De leidraad is daarop aangepast in art. 79.3 LI 2008.

3. Betalingsregeling⁶

Wanneer sprake is van een toeslagschuld kan de Belastingdienst op grond van art. 7 van de Uitvoeringsregeling Awir (hierna: UR Awir) alsmede op grond van het vigerende beleid (art. 79.7 LI 2008 dat een uitwerking behelst van art. 7 UR Awir) de belanghebbende voor een terug te betalen toeslag (toeslagschuld) een betalingsregeling aanbieden, veelal gepaard gaande met verrekening.

a. De standaardbetalingsregeling

Indien sprake is van een toeslagschuld wordt automatisch een betalingsregeling aangeboden en verleend (zie art. 7 van de UR Awir⁷ en hetgeen op basis daarvan nader uitgewerkt is in art. 79.7 LI 2008 alsmede par. 4.23.1 IIB⁸). Deze standaardregeling van de LI 2008 gaat uit van een maandbedrag van € 20 per toeslag. Duur van deze betalingsregeling is maximaal 24 maanden.

Is de regeling niet toereikend dan kan een betalingsregeling op maat worden verkregen. Zie het hieronder bij c. weergegevene.

b. Verrekening en de standaardbetalingsregeling

Nadat de betalingstermijn van de toeslagschuld van zes weken (zie art. 28 Awir) is verstreken - en de toeslagschuld derhalve opeisbaar is geworden - kan de Belastingdienst/Toeslagen een toeslagschuld verrekenen met een uit te betalen toeslag of belastingteruggaaf. Vóór het moment van opeisbaar worden is verrekening niet mogelijk. Deze verrekening kan plaats hebben ongeacht de toeslagsoort en ongeacht het jaar waarop de toeslag betrekking heeft. Terug te betalen kinderopvangtoeslag 2019 kan derhalve door de ontvanger worden verrekend met een toekenning of nabetaling zorgtoeslag over 2020. Voor de toeslagschuld kan echter uitstel van betaling worden verleend. Tijdens uitstel van betaling kan niet worden

verrekend. Diverse situaties worden hierna onderscheiden. Daarbij zal tevens worden aangegeven - voor zover relevant - of en in hoeverre verrekening mogelijk is. Verrekening in de hiervoor bedoelde zin kan ook plaats hebben voor de verschuldigde invorderingsrente die betrekking heeft op de toeslagschuld.

Tijdens de standaardbetalingsregeling vindt verrekening plaats met de maandelijkse voorschotten aan toeslagen, en met éénmalige teruggaven (dus niet zijnde de maandelijkse voorschotten aan toeslagen) of door middel van gerichte betalingen door de belanghebbende. Daarbij dient met de beslagvrije voet rekening te worden gehouden door de ontvanger. Tijdens een verleend uitstel van betaling kan van verrekening geen sprake zijn. Vergelijk art. 79.6 LI 2008.

c. De betalingsregeling op maat

Naast de standaardregeling kan om een individuele (op maat gemaakte) betalingsregeling worden gevraagd door de toeslagdebiteur. Deze vindt plaats op basis van de aanwezige betalingscapaciteit (zie art. 79.8 LI 2008 en par. 4.23.2 IIB). Is de betalingscapaciteit voldoende om de toeslagschuld binnen 24 maanden te voldoen maar is betalingscapaciteit lager dan € 20 dan wordt een betalingsregeling getroffen voor dit lagere bedrag. Ongeacht de betalingscapaciteit vindt verrekening (ex art. 30 Awir) plaats met teruggaven niet zijnde de betaling van maandelijkse voorschotten. Na verloop van 12 maanden (de eerste 12 van de 24) wordt de betalingscapaciteit opnieuw vastgesteld. Nadat gedurende 24 maanden is betaald conform de betalingscapaciteit, wordt het restant van de vordering buiten invordering gesteld. Hetzelfde gebeurt terstond nadat vast komt te staan dat sprake is van afwezigheid van enige betalingscapaciteit. Hieraan wordt de voorwaarde verbonden dat gedurende drie jaar

toeslagen en belastingteruggaven voor zover deze niet in maandelijkse termijnen worden uitbetaald, zullen worden verrekend met de buiten invordering gelaten schuld⁹.

4. Beslag op een toeslagvordering

Art. 45 Awir staat in beginsel niet toe dat beslag wordt gelegd op een toeslagvordering¹⁰. Beslag behoort wel tot de mogelijkheden indien sprake is van eenzelfde rechtsverhouding. Beslag is alsdan mogelijk in de hiernavolgende gevallen:

- (i) de verhuurder kan ingeval van huurachterstand beslag leggen op de huurtoeslag;
- (ii) de zorgverzekeraar kan wegens een achterstallige premieschuld voor de basisverzekering beslag leggen op de zorgtoeslag;
- (iii) de kinderopvanginstelling kan voor een achterstallige schuld wegens kinderopvang beslag leggen op kinderopvangtoeslag.

Opmerking verdient dat bij toeslagen vrijwel altijd sprake is van een zogenoemde doorlopende rechtsverhouding en dat zorgtoeslag en huurtoeslag beide verschillende rechtsverhoudingen zijn. Het gaat steeds om: “een vordering tot nakoming van een betalingsverplichting wegens een geleverde prestatie waarbij de betalingsverplichting ter zake van die prestatie oorzaak is voor de tegemoetkoming”. Derhalve dient - althans volgens de Belastingdienst/Toeslagen - de te betalen huur een directe relatie te hebben met de te verrekenen huurtoeslag etc. Zie ter illustratie ook voorbeeld 1 hierna. Voorts heeft te gelden dat voor zover beslag is gelegd op een toeslag, het gehele bedrag onder het beslag valt. Er geldt overigens geen beslagvrije voet nu de toeslag nadrukkelijk geen periodieke uitkering is zoals bedoeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv.)¹¹. De Belastingdienst/Toeslagen kan bovendien beslag leggen op toeslagen voor

toeslagschulden die betrekking hebben op dezelfde inkomensafhankelijke regeling. Waarom deze mogelijkheid in de Awir is neergelegd is onbegrijpelijk. De ontvanger kan immers verrekenen? Waarom zou hij beslag leggen? Vast staat dat de ontvanger in de praktijk geen beslag legt op toeslagaanpakken in verband met toeslagschulden.

Beslag op de toeslagvordering en verrekening

In het geval dat wel beslag is gelegd kunnen zich problemen voordoen bij de verrekening. Daarbij geldt het volgende. Verrekening met de toeslagvordering is mogelijk onder de hiernavolgende voorwaarden (zie ook par. 4.21 IIB):

- er dient sprake te zijn van verrekening binnen dezelfde rechtsverhouding waarbij de prestatie gerelateerd is aan de schuld (zie art. 30 en art. 45 Awir juncto art. 6:130 BW);
- er mag alleen worden verrekend als de te betalen vordering is ontstaan en opeisbaar geworden vóór datum beslag.

Ter illustratie van de samenloop van beslag en verrekening volgt hieronder een aantal voorbeelden.

Voorbeeld 1:

Een huurder krijgt huurtoeslag over 2017 en betreft daarna in 2018 een nieuwe woning bij een andere woningcorporatie. De vorige (de “oude”) verhuurder legt beslag op de huurtoeslag 2018. Standpunt Belastingdienst: Beslag is niet mogelijk want prestatie en schuld betreffen niet dezelfde rechtsverhouding (zie art. 45 lid 1 Awir). Anders: de “beruchte” uitspraak van Rechtbank Almelo waarin de rechter kenbaar maakt dat het beslag niet van onwaarde is en dat derhalve de “leer” van de Belastingdienst/Toeslagen onjuist is. Rechtbank Almelo gaat er namelijk van uit dat het feit dat er inmiddels een “nieuwe” huurbaas is, dat niet aan beslag door de “oude” huurbaas in de weg staat.

Voorbeeld 2:

Er is sprake van een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting uit 2018 en een zorgtoeslagschuld uit 2016. Door een derde wordt beslag gelegd op de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting over 2018. De Belastingdienst/Toeslagen is bevoegd om tot verrekening over te gaan op grond van art. 30 lid 2 Awir. Verrekening gaat in dit geval vóór beslag.

Beslag op inkomen (periodieke uitkeringen in de zin van Rv.)

Inkomen zoals loon, pensioenen, ziekengelduitkeringen e.d. vormen periodieke uitkeringen zoals bedoeld in art. 475c Rv. Hiervoor geldt de beslagvrije voet.¹² Beslagleggers dienen derhalve rekening te houden met deze beslagvrije voet.

Beslag op inkomen en verrekening

Vloeit de vordering uit dezelfde rechtsverhouding voort als waarop de uitbetaling van het loon betrekking heeft dan gaat verrekening vóór beslag (vergelijk art. 6:130 BW).

Voorbeeld 1:

De Belastingdienst heeft beslag gelegd op het loon. Daarna blijkt dat er teveel loon is uitbetaald door de werkgever. Het teveel uitbetaalde loon mag door de werkgever worden verrekend met nog uit te betalen loon. In deze situatie gaat verrekening derhalve vóór beslag.

Voorbeeld 2:

Een werknemer heeft een lening ontvangen van de werkgever. Er wordt maandelijks een vast bedrag op het loon ingehouden ter zake van de lening. Er wordt daarna beslag gelegd op het loon door de Belastingdienst/Toeslagen. De vordering van de werkgever is ontstaan vóór beslagdatum maar is niet geheel vóór beslagdatum opeisbaar. Hier gaat beslag vóór verrekening.

Samenloop van een beslag op een toeslag, beslag op periodieke uitkering zoals loon etc. en verrekening

Indien met betrekking tot een en dezelfde debiteur de Belastingdienst/Toeslagen toeslagen verrekent en er tevens beslag ligt op het loon, dan dient de beslagvrije voet voor zover betrekking hebbend op het loon te worden verhoogd (zie art. 475d lid 3 Rv). Het is aan de beslaglegger deze verhoging toe te passen.

Als er beslag ligt op de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting en tevens op de toeslagvordering (toeslagtoekenning), dan kan de ontvanger - ondanks de beslagen - zowel de voorlopige teruggaaf als de toeslagtoekenning verrekenen met de toeslagschuld met inachtneming van de beslagvrije voet.¹³ Het betreft hier beleid van het Ministerie van Financiën waarbij over de juistheid van de daaraan ten grondslag liggende zienswijze een vraagteken kan worden geplaatst.

Let wel: wanneer een toeslaggerechtigde door verrekening van een voorschot huurtoeslag, zorgtoeslag of kindgebonden budget of een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting een lager bedrag aan bestaansmiddelen overhoudt dan overeenkomt met de voor hem geldende beslagvrije voet, kan hij de Belastingdienst/Toeslagen verzoeken de verrekening ongedaan te maken voor zover hierdoor de beslagvrije voet is aangetast. De ontvanger moet dat verzoek honoreren wanneer de belanghebbende voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de beslagvrije voet is aangetast door de verrekening. Voorts is van belang dat wanneer door verrekening van een voorschot kinderopvangtoeslag de lopende kosten voor kinderopvang niet meer kunnen worden voldaan door de belanghebbende, kan hij verzoeken om de verrekening ongedaan te maken. Vergelijk art. 79.5a alsmede het m.i.v. 1 juli jl. geldende art. 79.5b LI 2008.

Bovendien: als sprake is van een notoire wanbetaler als bedoeld in art. 19 lid 2 IW 1990, past de ontvanger de in de art. 19 lid 1, laatste volzin IW 1990 geregelde mogelijkheid tot doorbreking van de beslagvrije voet op overeenkomstige wijze toe. Zie ook bij art. 19 LI 2008.

5. Nieuw beleid

Vanwege de niet-aflatende (en overigens zeer terecht!) kritiek van de Tweede Kamer op het beleid van de Belastingdienst/Toeslagen bij het terugvorderen van ten onrechte (?) uitbetaalde toeslagen of voorschotten daarop, is het incassobeleid per 1 juli jl. substantieel gewijzigd. In concreto betreft het de herziening van het invorderingsbeleid met betrekking tot toeslagschulden die zijn te wijten aan opzet of grove schuld (hierna: OGS-beleid). In de kabinetsreactie op onder meer het eindrapport van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen werd aangegeven dat het uitstelbeleid in geval van OGS in haar huidige vorm moest vervallen. Dat is dan ook de reden waarom art. 79 LI 2008 per 1 juli jl. is aangepast.¹⁴ Duidelijk is geworden dat dit OGS-beleid disproportionele gevolgen heeft gehad. Iedereen met een nog openstaande terugvordering of bestuurlijke boete op het moment van ingaan van het nieuwe beleid per genoemde datum, heeft daaronder in beginsel recht op een persoonlijke betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit van twee jaar, gevolgd door het afzien van invordering van de restschuld (zie art. 79.8), met uitzondering van bestuurlijke boeten. Na de toezegging dat geen invorderingsmaatregelen worden genomen, wordt nog wel gedurende drie jaar verrekend met eenmalige teruggaven inkomstenbelasting en nabetalen toeslagen maar bij het aangaan van een persoonlijke betalingsregeling voor de ten tijde van het ingaan van het nieuwe beleid reeds bestaande toeslagschulden of openstaande

boete(n) wordt alleen uitgegaan van de op dat moment openstaande toeslagschuld of boete (zie art. 79.9). De Belastingdienst/Toeslagen zal in het kader van herstel belanghebbenden aan wie in het verleden op grond van het toen geldende OGS beleid een persoonlijke betalingsregeling is geweigerd én nog een openstaande schuld hebben op eigen initiatief een persoonlijke betalingsregeling aanbieden. Belanghebbenden zullen in de gelegenheid worden gesteld om gegevens aan te leveren waarmee de Belastingdienst/Toeslagen hun betalingscapaciteit kan berekenen. In gevallen waarin belanghebbenden uiteindelijk in het geheel niet reageren, zal de Belastingdienst/Toeslagen hen eerst een betalingsregeling toekennen waarbij de Belastingdienst/Toeslagen de betalingscapaciteit zal berekenen aan de hand van de bij hem bekende gegevens of, in bepaalde gevallen, een standaardregeling toekennen voordat hij overgaat tot dwanginvordering. Bij het aangaan van een persoonlijke betalingsregeling voor ten tijde van het ingaan van het beleid reeds bestaande toeslagschulden of openstaande schulden ter zake van een bestuurlijke boete, zal alleen uit worden gegaan van de op dat moment openstaande toeslagschuld of bestuurlijke boete. Eerder gedane betalingen en verrekeningen op toeslagschulden en bestuurlijke boeten worden buiten beschouwing gelaten. Om te voorkomen dat misbruik of oneigenlijk gebruik van toeslagen loont, wordt voor bestuurlijke boeten niet de toezegging gedaan dat afgezien wordt van het nemen van invorderingsmaatregelen. Om disproportionele gevolgen te voorkomen zal een betalingsregeling als bedoeld in art. 79.8 ook mogelijk zijn voor een bestuurlijke boete, met dien verstande dat de betalingsregeling dan net zo lang zal voortduren totdat de bestuurlijke boete geheel is voldaan. Hiervan kan slechts in bijzondere omstandigheden worden afgeweken. Bijvoorbeeld als onverkorte toepassing hiervan leidt tot voor de belanghebbende

onevenredige gevolgen die zich niet verhouden tot de bedoeling van dit beleid (zie art. 1.1.5 LI 2008). Zie nader art. 79.9b LI 2008. Nieuw per 1 juli 2020 is (zoals hiervoor reeds aangestipt) ook dat voor zover het betreft kinderopvangtoeslagen, de belanghebbende bij verrekening van een voorschot kinderopvangtoeslag onder bepaalde voorwaarden kan vragen om de verrekening ongedaan te maken. Zie in dit verband de nieuwe bepaling van art. 79.5b LI 2008 waarin met zoveel woorden wordt kenbaar gemaakt dat wanneer de belanghebbende aannemelijk maakt dat hij door de verrekening een lager bedrag aan bestaansmiddelen overhoudt dan overeenkomt met de voor hem geldende beslagvrije voet, vermeerderd met het bedrag van de lopende kosten van de kinderopvang, de Belastingdienst/Toeslagen rekening zal houden met de beslagvrije voet, vermeerderd met het bedrag van de lopende kosten voor de kinderopvang van de belanghebbende, vanaf de laatste verrekening die plaatsvond vóór de indiening van het verzoek en bij de daaropvolgende verrekeningen.

6. Slot

De uitvoering van toeslagen door de Belastingdienst/Toeslagen verloopt in het algemeen heel redelijk. Dit geldt uiteraard niet voor de gruwelijk uit de hand gelopen handhavingsdrift van sommige personen bij (voornamelijk) de Belastingdienst/Toeslagen die belast waren met de terugvordering op basis van de zogenoemde CAF-dossiers.

Zodra belanghebbenden in een schuldsaneringsregeling belanden dan wel in een faillissementssituatie terechtkomen, ontstaat regelmatig verwarring over de vraag of al dan niet een mogelijkheid bestaat om uitstel van betaling te verlenen dan wel tot verrekening over te gaan. Ook samenloop van (toeslagschuld,) uitstel en

verrekening leidt vaak tot complicaties. Het uitgangspunt is echter - algemeen geformuleerd - dat Wsnp én faillissement het einde betekenen van alle invorderingsacties inclusief verrekening. De uitzonderingssituaties waarin toch verrekend kan worden zijn hiervoor besproken.

**Arie van Eijsden was tot 1 juni 2020 coördinerend strategisch adviseur aan het Ministerie van Financiën en is sindsdien ZZP-er.
**Cynthia Lamur is beleidsadviseur bij het Ministerie van Financiën.*

1. *Het kindgebonden budget dateert van ná 1 januari 2006.*
2. *Zie art. 30 Awir.*
3. *Een verrekening vindt niet eerder plaats dan nadat de termijn bedoeld in art. 28 is verstreken. De in de artikelen 27 en 29 bedoelde rente alsmede bestuurlijke boeten kunnen ook in de verrekening worden betrokken.*
3. *Zie voor de tekst van de IIB: www.belastingdienst.nl.*
4. *Uitbetalingen met een éénmalig karakter (nabetaling van een toeslag of een teruggaaf inkomstenbelasting) kunnen wel worden verrekend indien en voor zover zowel die bedragen als de in te vorderen bedragen materieel betrekking hebben op de periode die gelegen is vóór de datum waarop het faillissement is uitgesproken dan wel de Wsnp van toepassing is verklaard (de zogenaamde: pre-faillissementsschuld).*
5. *Kamervragen van Spekman en Depla (beiden PvdA) aan de Minister van Financiën van 28 juli 2008, nr. 19, blz. 43-44: "...toeslagschulden die dateren van voor de uitspraak Wsnp (mogen) niet verrekend (...) worden met nog lopende voorschotten van toeslagen 2008...". Zie art. 79.3 LI 2008.*
6. *Deze paragraaf beschrijft het beleid buiten Wsnp en Faillissement.*
7. *De betalingsfaciliteit van art. 7 UR Awir biedt*

– sedert aanpassing van dat artikel m.i.v. 1 juli 2020 – een betalingsregeling voor € 20 per maand. Daarmee is dat artikel in overeenstemming gebracht met hetgeen vóór 1 juli jl. reeds in de LI 2008 was geregeld.

8. Zie voetnoot 2.

9. Zie art. 79.8 L.I. 2008.

10. Zie art. 45 Awir.

11. Zie noot 10. Overigens heeft de staatssecretaris van SZW op 13 februari 2019 (nr. 2019-0000016204, V-N 2019/15.18) aan de Tweede Kamer medegedeeld dat in aanloop naar de inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet die mogelijk in 2021 zal gelden, de tussenmaatregel (het is onbekend wanneer) zal worden getroffen waarbij in geval van dwangverrekening van toeslagen een beslagvrije voet zal worden gehanteerd. Zie www.rijksoverheid.nl.

12. Zie art. 475c en 475d Rv. Andere periodieke uitkeringen ex Rv zijn: loon; sociale zekerheidsuitkering; pensioen- en lijfrente uitkering; levens-, invaliditeits-, ongevallen- en ziekengeldverzekeringsuitkering; alimentatie; ambtenarenloon, voorlopige teruggave IB.

13. Bij samenloop van beslag op loon/Voorlopige teruggaaf Inkomstenbelasting en beslag op toeslag neemt het Ministerie van Financiën het standpunt in dat: 1. verrekening gaat vóór beslag waarbij geen rekening wordt gehouden met en beslagvrije voet; 2. de beslaglegger een stap terug moet doen. Beslaglegger moet actie ondernemen.

14. Brief van de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane van 13 maart 2020, nr. 2020-0000049781. Zie voor de wijziging van art. 79 LI 2008 per 1 juli jl. Stcrt. 2020, 35181.

21 - Het procesrecht bij hoger beroep tegen een rc-beschikking (art. 315 Fw)

Berend Engberts

HR 13 december 2019,
ECLI:NL:HR:2019:1948

1. Samenvatting

Hoger beroep tegen een beschikking van de rechter-commissaris (art. 315 Fw) houdt in een nieuwe behandeling en beslissing van de zaak naar de situatie ten tijde van die beslissing. Deze regel geldt niet als het hoger beroep zich richt tegen een beslissing van de rechter-commissaris in het kader van zijn toezichthoudende taak.

De rechtbank is niet gebonden aan de tegen de rc-beschikking aangevoerde grieven (bezwaren) als sprake is van een door de rechter-commissaris (ook) ambtshalve uit te oefenen bevoegdheid.¹

2. De casus

Na drie jaar wordt het faillissement van de schuldenaar omgezet in een Wsnp. Ongeveer twee jaar later vraagt de bewindvoerder aan de rechter-commissaris om de looptijd (termijn) te verkorten, omdat de schuldenaar in het faillissement haar verplichtingen, zoals die ook zouden gelden tijdens een Wsnp, op zeer correcte wijze is nagekomen. Dit verzoek is gebaseerd op art. 349a lid 2 Fw waarin staat dat de rechter-commissaris de termijn van de Wsnp bij schriftelijke beschikking² ambtshalve dan

wel op verzoek van de bewindvoerder, de schuldenaar of een schuldeiser kan wijzigen.

Per e-mail bericht de rechter-commissaris de bewindvoerder dat hij niet instemt met het verzoek. De schuldenaar stelt tijdig beroep in van deze beschikking (art. 315 Fw). Zij voert daarin onder meer aan dat de rechter-commissaris in vergelijkbare gevallen de termijn wel heeft verkort.

Na een mondelinge behandeling wijst de rechtbank het beroep af. Daarbij overweegt de rechtbank dat het verkorten van de termijn ex art. 349a Fw een discretionaire bevoegdheid van de rechter-commissaris is zodat de rechtbank deze bevoegdheid terughoudend moet toetsen. Dat wil zeggen dat de rechtbank alleen beoordeelt of de rechter-commissaris *in redelijkheid* tot zijn beslissing heeft kunnen komen. Daarbij moet in acht worden genomen, aldus de rechtbank, dat de termijn in beginsel drie jaar is en verkorten van die termijn een uitzondering op de hoofdregel is zodat de rechter-commissaris kan volstaan met een beperkte motivering van zijn beslissing. De rechtbank stelt vast dat niet is voldaan aan de voorwaarden die staan in een notitie van Recofa over verkorting van de schuldsaneringstermijn³ en oordeelt dat *“niet kan worden geoordeeld dat de rechter-commissaris niet in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen.”* De rechtbank oordeelt ten slotte dat de door de schuldenaar genoemde vier gevallen niet vergelijkbaar zijn omdat de schuldenlast in die andere zaken lager was en er soms geen afdrachtplicht was.

De schuldenaar gaat in cassatie en voert daarin allereerst aan dat de rechtbank de beslissing van de rechter-commissaris in volle omvang en niet terughoudend had moeten beoordelen.

De Hoge Raad is het daar mee eens. De door de rechtbank gehanteerde terughoudende toetsing van de beschikking van de rechter-commissaris is alleen aan de orde als hij een beslissing neemt in het kader van zijn toezichthoudende taak. Daarvan is hier geen sprake. Ten overvloede merkt de Hoge Raad daarbij op dat de rechtbank niet is gebonden aan de in hoger beroep aangevoerde grieven (bezwaren) omdat de rechter-commissaris ook bevoegd is de termijn *ambtshalve* te wijzigen.

3. De aard van het hoger beroep tegen een beschikking van de rechter-commissaris (art. 315 Fw)

Van beschikkingen van de rechter-commissaris kan door een zogeheten partijbelanghebbende⁴ hoger beroep worden ingesteld (art. 315 Fw) met een door een advocaat ondertekend verzoekschrift (art. 5 en 361 Fw). Die procesvertegenwoordiging is niet vereist als het beroep door de bewindvoerder wordt ingesteld (art. 361). De procedure is heel beperkt beschreven. De wet vermeldt alleen dat de rechtbank beslist na verhoor of behoorlijke oproeping van de belanghebbende(n).

Aangenomen wordt dat het verzoekschrift – met overeenkomstige toepassing van art. 359 jo. 278 lid 1 Rv⁵ – de appelgronden moet bevatten en dat op dit wettelijk vereiste een uitzondering kan worden gemaakt als in het verzoekschrift een voorbehoud is gemaakt tot aanvulling van de gronden in verband met het niet tijdig kunnen beschikken over een essentieel processtuk zoals het vonnis of het proces-verbaal van de zitting.⁶ Deze appelgronden worden meestal grieven en het verzoekschrift wordt meestal beroepschrift⁷ genoemd. Dat zal ik hierna ook doen.

Het gaat in deze zaak vooral om de vraag hóe de rechtbank het hoger beroep moet beoordelen. In de literatuur heb ik hierover niet veel kunnen vinden.⁸ De Hoge Raad overweegt in zijn arrest van 13 december 2019 in 3.1.3: *“De regel van een volledige behandeling in twee feitelijke instanties en de daarmee samenhangende herkansingsfunctie van het hoger beroep, brengen mee dat in hoger beroep een nieuwe behandeling en beslissing van de zaak dienen plaats te vinden. Steeds moet de rechter in hoger beroep oordelen naar de toestand zoals die zich voordoet ten tijde van zijn beslissing. De regel dat in hoger beroep een nieuwe behandeling en beslissing van de zaak dienen plaats te vinden, geldt niet indien het gaat om beroep tegen beslissingen van de rechter-commissaris in het kader van zijn toezichthoudende taak, zoals aan de orde in het arrest⁹ van de Hoge Raad van 17 mei 2013.”* En in 3.1.5 komt een reeds eerder benoemde insolventierechtelijke uitzondering aan bod en een herbevestiging dat het grievenstelsel niet altijd (in volle omvang) van toepassing is: *“Opmerking verdient dat, gelet op de bevoegdheid van de rechter om ambtshalve de termijn van de schuldsaneringsregeling te wijzigen, de rechtbank in zoverre niet gebonden is aan de in hoger beroep aangevoerde grieven.”*

Bij een hoger beroep ex art. 315 Fw is dus sprake van een behandeling en beslissing in tweede feitelijke instantie en met een beoordeling aan de hand van de aangevoerde grieven en naar de toestand ten tijde van de beslissing in hoger beroep. Deze overeenkomstige toepassing van het (appel)procesrecht beschouw ik als een goede ontwikkeling mede omdat het de duidelijkheid ten goede komt. Ondertussen moet hierbij wel de kanttekening geplaatst worden dat in het hoger beroep van art. 315 Fw lang niet altijd sprake is van een procedure op tegenspraak. Het komt immers geregeld voor dat geen sprake is van tegenover elkaar staande (partij-)belanghebbenden.

Interessant zijn de woorden *“en beslissing”* in 3.1.3. De beschikking van 13 december 2019 leert dat een advocaat of bewindvoerder die een beroepschrift indient daarin de rechtbank moet verzoeken alsnog de beschikking te geven die de rechter-commissaris had moeten geven (al dan niet met instandhouding van delen van de reeds gegeven r-c-beschikking). Als degene die het hoger beroep instelt (de appellant) het oorspronkelijke verzoek deed, lijkt het mogelijk – binnen de grenzen van een goede procesorde – dat verzoek in hoger beroep te wijzigen.

Het lijkt nuttig (want bewindvoerders kunnen hiermee te maken krijgen) kort te schetsen wat het ook in een 315-procedure van toepassing zijnde grievenstelsel inhoudt, waarbij de insolventierechtelijke uitzondering (in 3.1.5 van de beschikking) als vanzelf aan bod komt.¹⁰

Het uitgangspunt is, zoals ook in de HR-beschikking aangegeven, dat het hoger beroep de hele bestreden uitspraak omvat en dat opnieuw op het inleidend verzoek wordt beslist. De appellant kan de omvang van het hoger beroep uitdrukkelijk beperken tot een of meer beslissingen in het dictum van de bestreden uitspraak. Zo'n beperking mag slechts worden aangenomen als sprake is van een ondubbelzinnige verklaring waaruit blijkt dat voor het overige in de uitspraak wordt berust. Slechts voor zover (eind)beslissingen van de rechter in eerste aanleg die ten nadele van de appellant strekken met grieven worden bestreden, kan de appelrechter het geschil opnieuw beoordelen. Aan beslissingen van de rechter in eerste aanleg die niet worden aangevallen met behoorlijk naar voren gebrachte grieven, is de appelrechter gebonden. Dit heet de negatieve zijde van de devolutieve werking van het hoger beroep. Als een grief slaagt, opent dit de deur naar de tweede fase van het hoger beroep waarin, uit hoofde van de zogenaamde positieve zijde van

de devolutive werking, alle stellingen en verweren moeten worden beoordeeld waarop de grief weliswaar niet is gericht maar die door het slagen van de grief weer relevant worden. Ook dit behoort dan tot het door de grieven ontsloten gebied. De appelrechter moet, nadat hij een of meer grieven tegen overwegingen of beslissingen van de rechtbank gegrond heeft bevonden, binnen de omvang van het hoger beroep zelfstandig beoordelen of de bestreden uitspraak toch in stand moet blijven, met andere woorden: of het verzochte alsnog voor toe- of afwijzing (afhankelijk van wat in eerste aanleg is beslist en wie in hoger beroep is gekomen) in aanmerking komt. Als dat het geval is, kan beoordeling van de grieven (ook) achterwege worden gelaten omdat, zelfs als de grieven zouden slagen, de bestreden uitspraak toch niet zal worden vernietigd. Dit systeem van de (negatieve en positieve zijde van de) devolutive werking geldt (dus) ook in art. 315-procedures.

Maar dan komt nog een eigenaardigheid van het insolventierecht om de hoek kijken. In de Faillissementswet is aan de rechter-commissaris een aantal bevoegdheden toegekend die hij ook ambtshalve kan uitoefenen. Dit heeft gevolgen voor het appelprocesrecht in 315-procedures. Als de rechter-commissaris ook ambtshalve bevoegd was de bestreden beschikking te geven, is de rechtbank niet gebonden aan de grieven die de verzoeker (appellant) aan zijn verzoek ten grondslag legt omdat de rechtbank, evenals de rechter-commissaris, ook ambtshalve tot de bestreden beslissing kan komen. Als de rechtbank (als appelrechter) van die bevoegdheid gebruik maakt, treedt hij niet buiten de rechtsstrijd in hoger beroep. Als de omvang van het hoger beroep zich uitstrekt tot een beslissing die ook ambtshalve door de rechter kan worden genomen, mag de appelrechter ook buiten de grieven om vernietigen en brengt het grievenstelsel in zoverre geen beperking aan

op de beoordelings- en beslissingsruimte van de appelrechter. De appelrechter mag, anderzijds, zijn ambtshalve bevoegdheid ook gebruiken om op ambtshalve bijgebrachte gronden de bestreden uitspraak te bekrachtigen. In beide gevallen mag de rechter ook eerst zijn ambtshalve bevoegdheid uitoefenen, dus zonder (eerst) de grieven te beoordelen, en op die grond de bestreden uitspraak bekrachtigen of vernietigen. In deze beschikking komt dit ook aan de orde in de hiervoor geciteerde overweging uit 3.1.5. Dit komt overeen met eerdere rechtspraak.¹¹

De lijn van het gewone appelprocesrecht doortrekkend zou ik tot slot menen dat een belanghebbende die zijnerzijds een andere beslissing wenst dat met een (appel)verweerschrift kan verzoeken. Hiermee wordt een zogeheten incidenteel hoger beroep ingesteld.¹²

4. Hoger beroep van een rc-beschikking ter zake diens toezichthoudende taak – de uitzondering

Het hoger beroep van art. 315 Fw tegen een beschikking van de rechter-commissaris houdt dus in een tweede feitelijke behandeling en beslissing door de rechtbank. Dit uitgangspunt geldt echter niet als het gaat om een beslissing van de rechter-commissaris in het kader van zijn toezichthoudende taak.¹³ Op twee punten wijkt deze formulering af van een eerdere, ook door de Hoge Raad genoemde uitspraak van 17 mei 2013. Ik zal daarom eerst kort die zaak uit 2013 schetsen.

- De “marginale toetsing” in de eerdere HR-beschikking van 17 mei 2013

Die zaak betrof een beschikking van de rechter-commissaris tot het horen van getuigen (art. 66 Fw). Een van de cassatieklachten was dat de rechtbank die beslissing *ten onrechte*

slechts marginaal had getoetst en dat zij daarmee was uitgegaan van een fundamenteel onjuiste rechtsopvatting over de omvang van de door haar te verrichten taak als appelrechter. De Hoge Raad verwierp deze klachten en overwoog: “Art. 66 Fw geeft de rechter-commissaris een ruime bevoegdheid om ter opheldering van alle omstandigheden het faillissement betreffende getuigen te horen. Het staat de rechter in het hoger beroep op grond van art. 67 Fw vrij om met deze ruime bevoegdheid rekening te houden, nu het hier gaat om een onderdeel van het toezicht door de rechter-commissaris als bedoeld in art. 64 Fw. De rechtbank heeft met de woorden “marginaal toetsen” kennelijk niet meer bedoeld dan te beslissen overeenkomstig deze vrijheid.” Hieruit valt af te leiden dat de rechtbank rekening kan, maar niet hoeft, te houden met de (eventuele) ruime bevoegdheid van de rechter-commissaris en daardoor minder snel tot vernietiging van de desbetreffende beslissing overgaat. Die beslissing vermeldt ten eerste dat het de rechter ‘vrij’ staat met de ruime bevoegdheid van de rechter-commissaris rekening te houden en ten tweede werd dit “vrij” staan gekoppeld aan de (mate van) vrijheid die de rechter-commissaris heeft (had) bij het nemen van zijn beslissing met dien verstande dat daaraan werd toegevoegd dat het bij een beslissing tot het horen van getuigen ex art. 66 Fw “gaat om een onderdeel van het toezicht door de rechter-commissaris als bedoeld in art. 64 Fw”.

- *Vergelijking HR-beschikking van 17 mei 2013 met die van 13 december 2019*

Als we de HR-beschikking van 17 mei 2013 vergelijken met de uitspraak van 13 december 2019 valt op dat (i) de *terughoudende toetsing* van een rc-beschikking in hoger beroep nu als *dwingend gegeven* wordt gepresenteerd en (ii) dat de Hoge Raad die *terughoudende toetsing* – zijnde een uitzondering op de hoofdre-

gel van een ‘volle toetsing’ – niet (meer) koppelt aan de vraag of sprake was van uitoefening door de rechter-commissaris van een discretionaire bevoegdheid¹⁴ maar dat het moet gaan om *de uitoefening van een toezichthoudende taak*. Een nadere toelichting ontbreekt helaas.

Daarnaast is niet geheel duidelijk (a) waarom deze uitzondering (marginale toetsing) geldt en (b) wat het materiële toetsingskader – het appelprocesrecht lijkt wel hetzelfde te zijn – is als het hoger beroep een toezichthoudende beslissing van de rechter-commissaris betreft en dus marginaal getoetst moet worden.

Mijn bespiegelingen op dit punt zijn aldus:

Ad a: de rechter-commissaris heeft, daarover zal iedereen het wel eens zijn, als toezichthouder veel ruimte. Het is aan zijn inzicht overgelaten zijn toezichthoudende taak in te vullen. Blijkbaar wil de Hoge Raad niet dat de appelrechter op de stoel van de toezichthoudende collega-rechter gaat zitten. Die taakafbakening is in die zin te begrijpen dat de rechter-commissaris over veel informatie beschikt die in hoger beroep lastig over het voetlicht is te brengen.¹⁵

Ad b: het toetsingskader lijkt alsdan (dus bij hoger beroep van een ‘toezichthoudende’ rc-beschikking) te zijn dat de rechtbank rekening houdt met de ruime beslissingsbevoegdheid van de rechter-commissaris bij de uitoefening van zijn toezichthoudende taken en zich beperkt tot de vraag of de rechter-commissaris de grenzen van die beslissingsbevoegdheid heeft overschreden of niet.¹⁶ Of in de woorden van de A-G in zijn conclusie bij de beschikking 17 mei 2013: de rechtbank kan de rc-beslissingen alleen: “*op zwaarwichtige gronden niet geoorloofd*” achten.

Met deze uitspraak wordt het in 315-procedures essentieel om vast te stellen of sprake is van een hoger beroep tegen een rc-beschikking inzake de uitoefening van zijn toezichthoudende taken of een andersoortige rc-beschikking.

Nogal verwarrend is dan dat de beschikking van 17 mei 2013 mijns inziens niet zag op de uitoefening door de rechter-commissaris van een toezichthoudende taak maar op zijn taak als onderzoeksrechter. Het horen van getuigen ex art. 66 Fw dient immers ter opheldering van alle omstandigheden 'het faillissement betreffende'. Blijkbaar ziet de Hoge Raad dit anders. Gezien deze onduidelijkheid lijkt mij het criterium van de 17 mei 2013-beschikking – is de rechter-commissaris een ruime bevoegdheid toegekend? – gemakkelijker hanteerbaar.

5. Afronding

Deze HR-uitspraak van 13 december 2019 brengt het insolventieprocesrecht weer een stapje verder. De beschrijving van de aard van het hoger beroep tegen beschikkingen van de rechter-commissaris, mede in het licht van aan de rechter-commissaris toegekende ambtshalve bevoegdheden en zijn toezichthoudende taak, is verhelderend. Terecht heeft de Hoge Raad expliciet en impliciet oog voor enkele bijzondere kenmerken van het insolventie(proces) recht zoals de aan de insolventierechter toegekende ambtshalve uit te oefenen bevoegdheden, de bijzondere taken die aan de rechter-commissaris zijn toegekend en de mogelijkheid dat de procedure die niet op tegenspraak wordt gevoerd.

- 1 *De rechter-commissaris heeft een brief aan de rechtbank geschreven waarin hij reageert op het 317-beroep. Hierover beslist de Hoge Raad dat de rechter-commissaris zich niet mag uitspreken over een hoger beroep tegen zijn beschikking (art. 65 jo. 314 Fw is alsdan niet van toepassing). Hij mag ook geen toelichting op zijn beslissing geven. Op dit aspect ga ik hierna verder niet in. Aan de (gegronde) klacht over schending van het beginsel van hoor en wederhoor door de rechtbank schenk ik evenmin aandacht. Voor een uitgebreidere bespreking van dit arrest (inclusief genoemde aspecten) verwijs ik naar mijn noot in het maart/april nummer van het Tijdschrift voor Insolventierecht van dit jaar.*
- 2 *De beschikking van de rechter-commissaris is in beginsel niet aan een vorm gebonden. Hij kan ook mondeling worden gegeven (zie nader Wessels Insolventierecht IV 2020/4055). Hier is de beschikking dus niet vormvrij.*
- 3 *Te vinden op rechtspraak.nl.*
- 4 *Dat is degene die het verzoek deed dat tot de beschikking leidde of degene tot wie de beschikking is gericht. In dit geval deed de bewindvoerder het verzoek, maar is de beschikking gericht tot de schuldenaar. Zie nader over deze problematiek Wessels Insolventierecht IV, 2020/4074 en HR 22 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3253 nt. B.J. Engberts JPBR 2018/31.*
- 5 *Zie over de overeenkomstige toepassing van de artikel 358 e.v. (in titel 7 van boek 1 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) GS Faillissementswet (B.J. Engberts) art. 362 Fw, aant. 9.*
- 6 *Dit vereiste geldt niet in een dagvaardingsprocedure, omdat daarin altijd geappelleerd kan worden 'op nader aan te voeren gronden' (art. 343 Rv).*
- 7 *Zie art. 359 Rv.*
- 8 *Over de evenknie van art. 315 Fw in faillissement, art. 67 Fw, zie N.J. Polak & M.*

- Pannevis, Insolventierecht, Deventer: Wolters Klurwer 2017, par. 7.2.2.4 en R.J. van Galen en T.B. de Clerck, Artikel 67 Fw: een kansloze exercitie?, in: Ph.W. Schreurs, L.J.J. Kerstens & B. Rikkert (red.), De Curator en het Faillissements(proces)recht, (Insolad Jaarboek 2020) Deventer: Wolters Klurwer 2020, p. 230 e.v. en 237.*
- 9 *Lees: de beschikking.*
- 10 *Deze beschrijving van het grievenstelsel is gebaseerd op de noot van Lock bij HR 7 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1281, JPBR 2018/2 m.nt. Lock. Zie voor een uitgebreidere en meer volledige beschrijving van ons appelprocesrecht Asser Procesrecht/Bakels, Hammerstein & Wesseling-van Gent 4 2018 en H.J. Snijders, Civiel Appel, Deventer: Wolters Klurwer 2009 (Snijders (2009)). In dit laatste boek wordt bij de bespreking van hoger beroep in verzoekschriftprocedures op veel plaatsen verwezen naar procedures ingevolge de Faillissementswet.*
- 11 *HR 7 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1281, JPBR 2018/2 m.nt. Lock. Zie ook Pieter Frans Lock, 'Devolutieve werking en grievenstelsel in hoger beroep in wettelijke schuldsaneringszaken', WSNP Periodiek, 2015/02, p. 2.*
- 12 *Zie in deze zin ook Snijders (2009), p. 323.*
- 13 *Van Galen en De Clerck (noot 11, p. 237) wijzen er in dit verband op dat de rechtbank bij een 'volle toetsing' (beter: nieuwe feitelijke behandeling) niet alleen op rechtmatigheid maar ook op doelmatigheid moet toetsen en dat dit voor rechters geen dagelijkse kost is. Die 'volle toetsing' is (met deze beschikking van 13 december 2019) dus niet aan de orde bij hoger beroep tegen een beslissing die de rechter-commissaris als toezichthouder heeft genomen.*
- 14 *Zoals de A-G, voortbouwend op de beschikking van 17 mei 2013 deed: "Ook bij een beslissing uit hoofde van art. 349a lid 2 Fw gaat het om een ruime (discretionaire) bevoegdheid en kent de zaak geen contradictoir karakter."*
- 15 *Te meer daar – zie noot 1 – de hoorplicht van art. 65 Fw in art. 315-procedures niet van toepassing is.*
- 16 *Zie in deze zin ook Krieckaart in zijn noot onder 17 mei 2013 (noot 11).*

22 - Interview WSNP Periodiek met Angelique Roeloffzen-Mulder

Liselotte Maas

Bewindvoerders zijn er in alle soorten en maten. Dit nummer een interview met Angelique Roeloffzen-Mulder. Ze werkt al sinds 1999 bij KienhuisHoving Advocaten en Notarissen in Enschede en heeft al jarenlang ervaring als Wsnp bewindvoerder. We zijn benieuwd wat haar drijft om al zo lang met dit onderwerp bezig te zijn.

Mijn eerste vraag is, wie is Angelique Roeloffzen?

Ik ben juridisch medewerker / bewindvoerder Wsnp. Ik werk al sinds 1999 bij KienhuisHoving Advocaten & Notarissen. Ik ben begonnen als HBO-student MER, ik heb in Enschede gestudeerd. Ik koos in het derde jaar voor het duale traject (werken en studeren) en ben zo bij KienhuisHoving terecht gekomen. Ik werkte 20 uur per week en doorliep hier zowel mijn stage als mijn afstudeerperiode. Ik wilde graag zien hoe de praktijk werkt en dit was een mooie combinatie. In 2001 heb ik mijn studie afgerond.

Hoe ben je gestart bij je huidige werkgever?

Ik startte bij het notariaat, bij het Onroerend Goed. Ik maakte hypotheek- en leveringsaktes en heb hier mijn stage gedaan. Ik ben vervolgens binnen kantoor doorgestroomd naar de praktijkgroep Arbeidsrecht. Mijn afstudeeropdracht ging over de privacy van de werkne-

mer. Dit is nog steeds een actueel onderwerp, al ging het in die tijd meer over het gebruik van email en internet door werknemers en wanneer je als werkgever wel of niet een foto etcetera van de werknemer mag maken. Vanuit kantoor en de rechtbank was het beleid dat alle advocaatstagiaires en advocaten ook Wsnp-zaken en faillissementen behandelden. Door de collega's voor wie ik werkte, rolde ik er toen in. Voor die collega's was insolventie eigenlijk meer bijzaak, een 'moetje'. Ik vond het werk direct leuk vanwege de veelzijdigheid. Het juridische aspect in combinatie met de cijfers sloot helemaal aan bij mijn opleiding. De collega's vonden het alleen maar fijn dat ik de behandeling van die dossiers grotendeels op mij nam. Ik bereidde alles voor. Zij hoefden alleen nog maar knopen door te hakken op belangrijke punten. Vaak wierpen ze nog snel een blik op het openbaar verslag, waarna het verzonden kon worden. Vanuit kantoor kreeg ik de mogelijkheid om de opleiding tot bewindvoerder Wsnp te volgen bij OSR. Vanaf 2002 werd ik dan ook zelf bewindvoerder. Daarnaast word ik door de rechtbank ook aangesteld als curator in faillissementen van natuurlijke personen en (niet te complexe) eenmanszaken.

Als je zo'n hele poos werkzaam bent, zie je vast ook veel veranderen. Wat is je opgevalen door de jaren heen?

De complexiteit van de Wsnp-zaken is veranderd. Er is veel vaker sprake van een eigen woning, nalatenschappen, multi-probleemgezinnen. Maar vooral het aantal toelatingen/benoemingen is sterk verminderd. In de beginjaren kreeg je bijna iedere week een nieuwe Wsnp, maar de laatste jaren worden er aanzienlijk minder schuldenaren toegelaten tot de Wsnp. Ik vermoed dat er veel blijft hangen bij gemeentes en in het minnelijke traject, maar ook dat de mensen de weg richting de Wsnp niet goed weten te vinden of niet willen nemen. Het is heel goed dat er nu een motie (de mo-

tie Bruins, red.) is aangenomen. Hopelijk kan hierdoor de samenwerking tussen gemeentes en de bewindvoerders Wsnp geïntensiveerd worden en kan de doorstroming richting Wsnp versneld worden in die situaties waarbij dat nodig is. Overigens hoor ik eigenlijk altijd al wel van de schuldenaren dat ze er lang over hebben gedaan om uiteindelijk in de Wsnp terecht te komen, maar nu lijkt de weg richting Wsnp vaak geblokkeerd te zijn.

Wat ook anders is, is dat in het begin de Wsnp als een soort Ei van Columbus werd gezien. Dat beeld is wel veranderd. Het wordt inmiddels door schuldenaren meer gezien als een vorm van een faillissement waarin je niets mag en drie jaar op een houtje moet bijten. Er is ook veel verwarring met beschermingsbewind. Beschermingsbewindvoerders zijn een aantal malen negatief in het nieuws geweest en mensen associëren de Wsnp daar toch vaak mee.

Ik merk het al als ik aanbel bij een huisbezoek. Mensen beschouwen je in eerste instantie als een soort boeman die op de stoep staat. Soms zijn ze ook heel zenuwachtig. Als ik dan vervolgens alles heb uitgelegd, zie je dat ze het best vinden meevallen. “U bent eigenlijk best aardig” en “U valt wel mee” krijg ik meer dan eens te horen. Ze hebben natuurlijk een bepaald beeld van advocaten en curatoren door alles wat in de media voorbij komt. Door de jaren heen heb ik mijn kledingstijl voor een huisbezoek ook wel enigszins aangepast. Ik merkte dat zeer formele en zakelijke kleding automatisch voor weerstand zorgde. Nu ga ik meestal casual chique, zodat ik niet meteen met 1-0 achtersta zag maar.

Communiceren in Jip-en-Janneke-taal

Ook al is onze Rechtbank Overijssel heel toegankelijk, de communicatie is natuurlijk formeel en juridisch. Bij schuldenaren probeer

ik de regels meer in een soort Jip-en-Janneke-taal uit te leggen. Maar al doe ik er mijn best voor, het blijft toch lastig. Ik wil natuurlijk ook dat wat er is besproken juridisch correct wordt vastgelegd. Dat is een spanningsveld. In ieder geval probeer ik de drempel voor de schuldenaar zo laag mogelijk te houden. Ze mogen altijd bellen en mailen.

Aan ieder werk zitten leuken en minder leuke kanten. Hoe zit dat bij jou?

Het leukste aan dit werk vind ik de veelzijdigheid. Dat is aan de ene kant de combinatie van verschillende rechtsgebieden zoals verbintenissenrecht, insolventierecht, arbeidsrecht als ook het met cijfers bezig zijn, bijvoorbeeld bij het berekenen van een Vtlb. En natuurlijk de diversiteit qua mensen. Dat maakt het werk ook deels sociaal. Het is voor mij prettig als er (voor zover mogelijk) vertrouwen is vanuit de saniet. Je bent toch drie jaar met een Wsnp-dossier bezig en dan is het fijn als je niet steeds hoeft te knokken.

Wat ik wel eens lastig vind, is het ongeduld van mensen. Als ze 's morgens een mail sturen en ik heb 's middags nog niet gereageerd, word ik bijvoorbeeld gebeld of de mail wel is ontvangen. Het moet tegenwoordig allemaal razendsnel. Ik probeer daarom zoveel mogelijk de verwachtingen te temperen.

Wat als een schuldregeling niet loopt zoals je hoopt en deze moet worden beëindigd?

Als iemand niet doet wat moet en de verplichtingen aan zijn laars lapt, dan houdt het wel op. Ik zorg eigenlijk altijd dat ik alles goed heb vastliggen en dus een dossier heb opgebouwd voordat ik verzoek om een verlenging of een voordracht tot tussentijdse beëindiging doe. Als ter zitting blijkt dat er verzachtende omstandigheden zijn en men nog een laatste kans

moet krijgen in de vorm van een verlenging, dat kan ik mij daar vaak ook wel in vinden. Een zitting of verhoor helpt soms om de saniet wakker te schudden en alsnog te zorgen dat hij de verplichtingen nakomt. En zo niet, dan volgt er alsnog een tussentijdse beëindiging en dus geen schone lei. Als bewindvoerder ben je er immers in de eerste plaats voor de schuldeisers; het houdt een keer op. Daar ben ik wel zakelijk in.

En hoe zie je de rol van de rechtbank en jouw samenwerking daarbij?

Ik ben erg tevreden met de Rechtbank Overijssel. Er is een goed contact. Het is belangrijk dat je als bewindvoerder je verhaal en bevindingen goed onderbouwt en dat je de volledige situatie schetst, zodat de rechter-commissaris daarop snel kan beslissen. Ik weet niet hoe het is om voor een andere rechtbank te werken, maar wat me wel verbaast, is dat er blijkbaar zoveel verschillen zijn met andere rechtbanken. Dat is bijzonder. Je zou toch verwachten dat iedere rechtbank min of meer op dezelfde manier werkt.

Onlangs is de motie Bruins aangenomen door de Tweede Kamer, die regelt dat Wsnp bewindvoerders straks een toevoeging krijgen voor het afgeven van de 285 verklaring. Wat gaat dat betekenen voor je werk?

Zoals ik net al zei, verwacht ik dat de toegang tot de Wsnp breder gaat worden. Je kunt als bewindvoerder Wsnp meekijken als een second opinion. Ook kunnen mensen ons dan rechtstreeks inschakelen voor hulp. Daarnaast verwacht ik dat we dan de banden met de gemeentes verder kunnen aanhalen. We kunnen dan bijvoorbeeld samen bekijken of in een bepaalde situatie een minnelijke regeling zinvol is of dat de Wsnp een betere oplossing lijkt te zijn. Wij zijn een groot advocatenkantoor met veel cliënten, waaronder met name veel onder-

nemingen en organisaties. Met enige regelmaat kijken we al met onze cliënten mee bij werknemers die schulden hebben, waarbij dan bijvoorbeeld een buitengerechtelijk akkoord wordt aangeboden aan de schuldeisers. Dat kan kostentechnisch straks makkelijker als deze motie in werking treedt.

Heb je nog een tip, voor onze minister bijvoorbeeld?

Het heikele punt is natuurlijk het dramatische lage aantal toelatingen. Dat is echt jammer. Niet zozeer omdat ik in dit vakgebied werkzaam ben, maar omdat ik zie dat de uitdeling uiteindelijk na een Wsnp vaak hoger is dan wat aanvankelijk in het minnelijke traject was aangeboden. De Wsnp is juist voor schuldeisers van toegevoegde waarde.

En hoe zie je zelf de toekomst in je werk?

Dat hangt af van het aantal toelatingen. We zijn nu met twee bewindvoerders Wsnp. Als er steeds minder zaken komen, wordt het lastig om in het land zoveel bewindvoerders te behouden. Hopelijk verandert het werk straks met de motie Bruins zodat je meer in de overgang van minnelijk naar wettelijk kunt betekenen. Maar de gemeentes moeten daar wel in mee willen gaan. Feit is wel dat dit aantal toelatingen geen jaren meer kan doorgaan, dan gaan kantoren andere keuzes maken.

Ik zou het jammer vinden als de Wsnp helemaal opdroogt. Het is in de kern echt een goede regeling voor de schuldenaar én voor de schuldeiser. Met drie jaar lang goede controle wat er vaak voor zorgt dat er uiteindelijk meer overblijft voor schuldeisers. Een mooie win-win regeling. Helaas dringt dat nog niet door tot iedereen in het land.

23 - De slagingskans van het hoger beroep na een tussentijdse beëindiging

Isaak Kerst*

1. Inleiding

Ter afronding van mijn opleiding HBO-rechten heb ik onderzoek gedaan naar de slagingskans van het hoger beroep nadat de wettelijke schuldsaneringsregeling (tussentijds) is beëindigd zonder dat aan de schuldenaar de schone lei is toegekend. Om de slagingskans te beoordelen en een aanbeveling te kunnen doen, zijn twintig uitspraken uit 2019 van gerechtshoven geanalyseerd. Uit de geanalyseerde uitspraken zijn de vijf onderstaande 'topics' gedestilleerd op basis waarvan het hof tot het oordeel is gekomen om het vonnis in eerste aanleg al dan niet te vernietigen.

- Lichamelijke en/of psychische gesteldheid van de schuldenaar (par. 2);
- Waarschuwingen en aansporingen door bewindvoerder en/of rechter-commissaris (par. 3);
- Saneringsgezinde houding van de schuldenaar (par. 4);
- Tekortkomingen in de nakoming van de verplichtingen herstellen (par. 5);
- Aard, omvang en verwijtbaarheid van de geconstateerde tekortkomingen (par. 6).

In de paragrafen 2 t/m 6 worden de topics toegelicht. In paragraaf 7 wordt een conclusie getrokken betreffende de slagingskans van het hoger beroep.

2. Lichamelijk en/of psychische gesteldheid van de schuldenaar

De schuldenaar kan ter zitting aanvoeren dat zijn lichamelijke en/of psychische gesteldheid de oorzaak was voor het niet nakomen van de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen en dat de tekortkoming dientengevolge verschoonbaar moet worden geacht. Uit de jurisprudentieanalyse is gebleken dat het hof dit enkel aannemelijk acht als de schuldenaar dit met medische stukken kan onderbouwen (zie o.a. ECLI:NL:GHDHA:2019:1977, r.o 6). Als de schuldenaar aanvoert dat een tekortkoming is te wijten aan psychische klachten, moet uit de medische stukken eveneens blijken dat er een beslissend causaal verband is tussen de psychische problemen en de handelwijze als gevolg waarvan de tekortkoming is ontstaan (ECLI:NL:GHSHE:2019:542, r.o 3.9.3).

3. Waarschuwingen en aansporingen door de bewindvoerder en/of rechter-commissaris

Ondanks dat de schuldenaar bij het toelatingsverzoek aannemelijk moet maken dat hij de verplichtingen naar behoren zal nakomen en hier ook tijdens het huisbezoek op wordt gewezen, komt het voor dat de schuldenaar de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen niet nakomt. Als verbetering ook na waarschuwingen van de bewindvoerder of de rechter-commissaris uitblijft, kan worden verzocht om de schuldsaneringsregeling (tussentijds) te beëindigen zonder verkrijging van de schone lei. Uit de analyse blijkt dat het hof het zwaar laat meewegen als de schuldenaar al meermalen is gewaarschuwd of aangespoord: in 8 van de 10 uitspraken werd het vonnis (mede) bekrachtigd omdat de schuldenaar geen verbetering had getoond na de eerdere

waarschuwingen. Echter leiden eerdere waarschuwingen en aansporingen niet altijd tot het oordeel dat het vonnis moet worden bekrachtigd. Het hof zal het vonnis vernietigen als voortzetting van de schuldsaneringsregeling in het belang is van de schuldeisers, de schuldenaar blijkt geeft te beschikken over een saneringsgezinde houding of in het geval de schuldenaar de tekortkomingen kan herstellen.

4. Saneringsgezinde houding van de schuldenaar

Hoewel de term ‘saneringsgezinde’ houding niet voortvloeit uit de wet, blijkt uit de analyse dat de (saneringsgezinde) houding van de schuldenaar van groot belang is bij de afweging om het vonnis al dan niet te vernietigen. De saneringsgezinde houding hangt nauw samen met de overige topics en komt derhalve in meer of mindere mate in elke uitspraak aan bod. Van een saneringsgezinde houding is geen sprake als de schuldenaar de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen niet naar behoren nakomt of geen verbetering toont nadat hij door de bewindvoerder of de rechter-commissaris is gewaarschuwd (zie o.a. ECLI:NL:GHARL:2019:5315, r.o 3.10). De saneringsgezinde houding ontbreekt ook als de schuldenaar bewust probeert de bewindvoerder te misleiden of tracht de schuldeisers te benadelen (ECLI:NL:GHSHE:2019:542, r.o 3.9.3). Van een saneringsgezinde houding is evenmin sprake als de schuldenaar een misdrijf pleegt. Het plegen van een misdrijf druist immers in tegen het wezen en de doelstelling van de schuldsaneringsregeling en geeft derhalve voldoende aanleiding voor een (tussentijdse) beëindiging zonder verkrijging van de schone lei (ECLI:NL:GHSHE:2019:1102, r.o 3.9.4).

De schuldenaar geeft wel blijk te beschikken over een saneringsgezinde houding als hij inziet dat hij tekort is geschoten in de nakoming van de verplichtingen en verbetering belooft. Ook kan van een saneringsgezinde houding gesproken worden als de schuldenaar hulp inschakelt. Hierdoor laat hij immers zien dat hij de schuldsaneringsregeling serieus neemt en is het aannemelijker dat hij zich in de toekomst wel zal houden aan de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen (ECLI:NL:GHSHE:2019:1288, r.o 3.10.3).

5. Tekortkomingen in de nakoming van de verplichtingen herstellen

Van zeer groot belang bij de overwegingen van het hof, is de vraag of de schuldenaar de tekortkomingen (eventueel tijdens een verlengde termijn) kan herstellen. Alleen wanneer het voldoende aannemelijk is dat de schuldenaar daartoe in staat is, zal het hof een vonnis vernietigen. In het geval de tekortkoming bestaat uit een boedelachterstand of een nieuwe schuld, dient de schuldenaar dit aannemelijk te maken met een realistisch en financieel deugdelijk plan van aanpak (ECLI:NL:GHSHE:2019:443, r.o 3.8.4). Het is hierbij van belang om op te merken dat de tekortkoming in beginsel niet gecompenseerd mag worden door betaling door een derde (ECLI:NL:GHSHE:2019:1102, r.o 3.9.4). Een uitzondering hierop is dat compensatie door betaling door een derde in bijzondere omstandigheden wel toegestaan is. Van een bijzondere omstandigheid is onder andere sprake als de wettelijke schuldsaneringsregeling op een echtpaar van toepassing is en de achterstand van een van hen qua omvang beperkt is (ECLI:NL:GHSHE:2019:2094, r.o 3.8.4.1).

Dat de vraag of de tekortkoming hersteld kan worden van zeer groot belang is, blijkt vooral uit de uitspraak van 2 juli 2019 van het Gerechtshof Den Haag (ECLI:NL:GHDHA:2019:2227, r.o 4 en 5). In deze zaak diende het hof zich te buigen over de vraag of de schuldsaneringsregeling kon worden voortgezet nadat deze door de Rechtbank Rotterdam tussentijds beëindigd was. Ondanks dat het hof met de rechtbank eens was dat de schuldenaar door het plegen van een misdrijf de uitvoering van de schuldsaneringsregeling belemmerd had, was het hof van mening dat de schuldenaar een tweede kans verdiende, omdat het hof er voldoende van overtuigd was geraakt dat de schuldenaar alles in het werk zou stellen om zijn misstap te corrigeren en alsnog tot een succesvolle sanering van zijn schuldenlast zou komen.

6. Aard, omvang en verwijtbaarheid van geconstateerde tekortkomingen

De aard, omvang en verwijtbaarheid van de tekortkoming weegt in elke uitspraak mee bij de overwegingen van het hof om een vonnis al dan niet te vernietigen en hangt, evenals de saneringsgezinde houding, nauw samen met de overige topics. In 9 van de 10 uitspraken waarbij het vonnis werd vernietigd, oordeelde het hof dat de tekortkomingen dusdanig ernstig waren dat aan de schuldenaar geen schone lei kon worden toegekend.

Het hof kan ook tot het oordeel komen dat de schuldenaar, ondanks de tekortkomingen, de schone lei krijgt. Dit kan als de tekortkoming(en) niet aan de schuldenaar kan/kunnen worden toegerekend. Wanneer er sprake is van een niet-toerekenbare tekortkoming, blijkt onder andere uit de uitspraak van 6 juni 2020 van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2020:999,

r.o 2.4). In deze zaak kwam het hof tot de conclusie dat de schuldenaar niet toerekenbaar was tekortgeschoten in de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen, omdat zij gedurende de schuldsaneringsregeling intensieve mantelzorg had gegeven aan haar ernstig zieke, inmiddels overleden, echtgenoot en het totaalbedrag aan nieuwe schulden gering was.

De rechtbank kan de schuldenaar ook de schone lei verlenen in het geval de tekortkoming(en) gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis, buiten beschouwing kan/kunnen worden gelaten. Wanneer een tekortkoming, gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis, buiten beschouwing kan worden gelaten, blijkt onder andere uit de uitspraak van 16 september 2019 van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2019:7534, r.o 3.3 t/m 3.5). In deze zaak oordeelde het hof dat de schuldenaar de schone lei kreeg, omdat hij niet vier, maar slechts tweeënhalve maand in gebreke is gebleven met het nakomen van zijn sollicitatieverplichting. Daarbij kwam dat de schuldenaar gedurende de periode waarin hij op grond van medische problematiek ontheven was van de sollicitatieverplichting, een re-integratietraject volgde en zelfs een jaar fulltime heeft gewerkt.

7. Conclusies

Als de schuldenaar zich niet houdt aan de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen, wordt de schuldsaneringsregeling (tussentijds) beëindigd zonder dat aan hem de schone lei wordt verleend. Als de schuldenaar het niet eens is met de uitspraak van de rechtbank, kan hij zich wenden tot een advocaat met de vraag om namens hem hoger beroep in te stellen.

Op basis van het jurisprudentieonderzoek kan een aantal conclusies worden getrokken over de kans van slagen van het hoger beroep na (tussentijdse) beëindiging van de wettelijke schuldsaneringsregeling zonder verkrijging van de schone lei.

Gebleken is dat de kans van slagen van het hoger beroep nihil is, als de schuldenaar zonder medische stukken aanvoert dat hij als gevolg van zijn lichamelijke klachten in de verplichtingen is tekortgeschoten. De kans dat het hoger beroep slaagt is eveneens nihil als de schuldenaar aanvoert dat de tekortkomingen zijn te wijten aan psychische problemen, maar uit de medische stukken niet blijkt dat er een beslissend causaal verband is tussen de psychische problemen en de handelwijze als gevolg waarvan de tekortkomingen zijn ontstaan.

De kans dat het hoger beroep slaagt is gering als de tekortkomingen het gevolg zijn van het plegen van een misdrijf. Het plegen van een misdrijf druist immers in tegen het wezen en de doelstellingen van de Wsnp en geeft alleen al voldoende aanleiding om de schuldsaneringsregeling te beëindigen. De kans dat het hoger beroep slaagt is echter wél aanwezig als de schuldenaar blijk geeft te beschikken over een saneringsgezinde houding. Als onderdeel van de saneringsgezinde houding dient de schuldenaar aannemelijk te maken dat hij de verplichtingen in de toekomst naar behoren zal nakomen. Als de tekortkoming bestaat uit een boedelachterstand of een nieuwe schuld, zal het hoger beroep alleen slagen als de schuldenaar met een realistisch en financieel deugdelijk plan van aanpak kan aantonen dat hij de tekortkomingen zelf kan herstellen. De saneringsgezinde houding houdt ook in dat de schuldenaar verbetering heeft getoond of verbetering belooft, nadat hij door

de bewindvoerder of de rechter-commissaris is gewaarschuwd. Als de schuldenaar al eens eerder een tweede kans heeft gekregen van het hof, is de kans van slagen van het hoger beroep zeer klein.

Tevens kan het hof een vonnis vernietigen en de schuldenaar alsnog de schone lei toekennen als de bijzondere omstandigheden van de schuldenaar hier aanleiding toe geven. Uit de analyse is gebleken dat dit zelden wordt aangenomen. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen waarbij de tekortkomingen gering zijn, is de kans aanwezig dat het hof een vonnis vernietigt.

**Isaak Kerst is thans HBO-rechtenstudent in Leiden. Deze bijdrage is ontstaan in het kader van zijn afstudeeronderzoek.*

24 - Een erfrechtelijk probleem na het overlijden van een in gemeenschap van goederen gehuwde schuldenaar tijdens de schuldsaneringsregeling

Margreet van Bommel en Theo Pouw

1. De casus

Mevrouw A en de heer B zijn getrouwd in gemeenschap van goederen. Sinds 2014 staan zij onder beschermingsbewind. Zij worden beiden in 2017 toegelaten tot de wettelijke schuldsaneringsregeling. Mevrouw A krijgt na verkorting van de termijn in 2018 de schone lei. De schuldsaneringsregeling van de heer B loopt door. Hij wordt ziek en overlijdt op 1 februari 2020. Aan hem wordt geen schone lei verleend (art. 358 lid 6 Fw).

De beschermingsbewindvoerder vraagt machtiging aan de kantonrechter om namens mevrouw A de nalatenschap van de heer B te verwerpen, “zodat schuldeisers zich niet kunnen wenden tot mevrouw”. De kantonrechter heeft het verzoek niet-ontvankelijk verklaard met als motivering:

De vrouw heeft immers geen rechtens te respecteren belang bij verwerping van de nalatenschap van de man omdat de schuldeisers van de man ook na zo'n verwerping nog voor 100% verhaal kunnen halen bij de vrouw, schone lei of niet. Dat was alleen dan anders geweest indien een ander huwelijksgoederenregime van toepassing was geweest dan de wettelijke algehele ge-

meenschap van goederen. En dat geval doet zich hier niet voor.’

Klopt de beslissing van de kantonrechter? Deze vraag willen we graag in het kader van onze rubriek *Lezersvraag* trachten te beantwoorden.

2. Overlijden schuldenaar – geen schone lei

Er wordt geen schone lei verstrekt aan de schuldenaar die komt te overlijden tijdens de schuldsaneringsregeling, los van de vraag of de schuldenaar heeft voldaan aan zijn verplichtingen. De schuldsaneringsregeling wordt dan op een zo kort mogelijke termijn afgewikkeld op dezelfde wijze als het faillissement na overlijden van de gefailleerde: het actief wordt verkocht en de opbrengst wordt daarna verdeeld onder de schuldeisers volgens de regels van de schuldsaneringsregeling (zie Verhoeven, Brinkman en Koppelman in *WP* 2012/03, p. 7). De schuldsaneringsregeling eindigt dus niet met het overlijden van de schuldenaar, maar met het verbindend worden van de slotuitdelingslijst, dan wel met het eindvonnis indien geen uitdeling kan plaatsvinden. De bewindvoerder stelt de boedel dan ook niet ter beschikking aan de erfgenamen en laat de afwikkeling daarvan niet aan hen over. Omdat art. 358 lid 1 Fw (schone lei) niet van toepassing is, betekent het ook dat de schulden van de overledene niet worden omgezet in natuurlijke verbintenissen. Deze schulden gaan bij het overlijden van de schuldenaar over op diens erfgenamen (art. 4:182 lid 2 BW), evenals een eventueel actief (zoals niet-overmatige inboedel) dat niet in de schuldsaneringsboedel valt (art. 4:182 lid 1 BW). De erfgenamen hebben in het erfrecht reeds de middelen om verhaal te voorkomen: zij kunnen de nalatenschap verwerpen of beneficiair aanvaarden (art. 4:190 BW e.v.). Bij een beneficiaire aanvaarding is – mits zorgvuldig wordt vereffend – geen verhaal mogelijk op het

eigen vermogen van de erfgenamen (art. 4:184 lid 2 BW).

3. Gemeenschap van goederen - gemeenschapsschulden

Mevrouw A en de heer B waren in gemeenschap van goederen gehuwd. Door het overlijden van de heer B is de gemeenschap van rechtswege ontbonden (art. 1:99 lid 1 sub a BW). Art. 1:102 BW bepaalt dat na ontbinding van de gemeenschap ieder der echtgenoten voor het geheel aansprakelijk blijft voor de gemeenschapsschulden waarvoor hij voordien aansprakelijk was. Als de heer B was blijven leven en geen schone lei verleend had gekregen dan zou mevrouw A wat die schulden betreft geen voordeel hebben gehad van de aan haar verleende schone lei, omdat de betreffende schuldeisers zich via de heer B nog altijd konden verhalen op de goederen van de huwelijksgemeenschap. Door het overlijden van de heer B is mevrouw A echter verder gevrijwaard van de aanspraken van deze gemeenschapsschuldeisers. Immers, ten aanzien van die schulden en haar eventuele privé-schulden (zie art. 1:94 lid 5 BW) is haar de schone lei verleend.

Art. 1:102 BW bepaalt echter ook dat na ontbinding van de gemeenschap de overlevende echtgenoot hoofdelijk aansprakelijk wordt voor de gemeenschapsschulden van de overledene waarvoor hij/zij vóór de ontbinding van de huwelijksgemeenschap niet aansprakelijk was, omdat hij/zij deze schulden niet was aangegaan of deze niet in zijn/haar persoon waren ontstaan (zie art. 1:94 lid 7 BW). Dat betekent hier dat mevrouw A voor 100% aansprakelijk wordt voor de gemeenschapsschulden van de heer B, waarvoor geen schone lei geldt. Toch is dat hier geen probleem. Art. 1:102 BW bepaalt namelijk dat voor deze aansprakelijkheid geen verder *verhaal* mogelijk is dan tot hetgeen mevrouw A uit de gemeenschap krijgt toe-

bedeeld. Dat is hier waarschijnlijk weinig tot niets (buiten de niet-overmatige, waarschijnlijk weinig waard zijnde inboedel). Omdat de schuldeisers van de heer B niet voldaan zullen krijgen, zal ook de draagplicht die op mevrouw A rust om in een negatieve gemeenschap bij te dragen, niet spelen, omdat die draagplicht (volgens o.a. Brinkman) pas speelt als meer dan de helft van de schuld alsnog zou worden voldaan uit de nalatenschap van B, hetgeen nagenoeg uitgesloten kan worden geacht. Wil mevrouw A absolute zekerheid, dan zou zij afstand kunnen doen van de gemeenschap (art. 1:103 e.v. BW), waardoor zij ontheven wordt van aansprakelijkheid en draagplicht ten aanzien van schulden van de heer B.

4. Erfrecht – verwerpen nalatenschap

Gelet op het voorgaande komen wij tot de conclusie dat de schuldeisers van de huwelijksgemeenschap van mevrouw A en de heer B zich niet of nauwelijks meer zullen kunnen wenden tot mevrouw A vanuit de huwelijksvermogensrechtelijke posities van mevrouw A en de heer B. Van deze schuldeisers heeft mevrouw A ook zelf niets te vrezen omdat zij ten aanzien van die schulden de schone lei verleend heeft gekregen. Wel kan het zo zijn dat er nog privé-schuldeisers van de heer B zijn. Deze eventuele schulden vallen niet onder de werking van de schone lei van mevrouw A. Ook zullen de gemeenschapsschulden van de heer B vererven naar mevrouw A (art. 4:182 lid 2 BW). In haar belang zou het daarom zeer verstandig zijn om ten aanzien van die schulden wel de nalatenschap te verwerpen (of beneficiair te aanvaarden), zodat bedoelde gemeenschaps- en privé-schuldeisers van de heer B geen verhaal kunnen halen op haar eventuele eigen vermogen. In zoverre had de kantonrechter naar onze mening het verzoek van de beschermingsbewindvoerder van mevrouw A kunnen/moeten toewijzen.

25 - Nieuws in het kort

Rapport nationale ombudsman

De nationale ombudsman heeft recent onderzoek gedaan naar de praktische en formele knelpunten die de toegang tot de Wsnp belemmeren. In het rapport "*Hindernisbaan zonder finish*" worden conclusies getrokken op de volgende vier punten:

- Gemeentelijke schuldhulpverlening: de voorlichting over en begeleiding naar de Wsnp is soms onvoldoende. Zowel voor, tijdens als na het Wsnp-traject behoren gemeenten professionele ondersteuning te bieden.
- Fraudeschulden: zogeheten 'fraudeschulden' bij UWV, SVB of gemeenten zorgen voor uitsluiting van het minnelijk traject voor tien jaar, omdat betreffende instanties niet mogen instemmen met een aanbod tegen finale kwijting. Deze onredelijk lange termijn zou moeten worden verkort en gelijkgesteld moeten worden aan de goede-trouw-termijn van de Wsnp. Ook zouden instanties bij ontbreken van opzet/grove schuld of bij verminderde verwijtbaarheid de mogelijkheid moeten krijgen om mee te werken aan het minnelijk traject.
- Wsnp: veel schuldenaren kunnen niet voldoen aan de toelatingseisen van de Wsnp of dienen geen verzoek in vanwege de strenge en beladen reputatie. Het gaat hier om drie punten: de tienjaarstermijn na beëindiging van de Wsnp, de vijfjaarstermijn voor de goede trouw en de eis dat er eerst getracht moet zijn een minnelijk akkoord te bereiken. De ombudsman pleit voor verkorting van de tienjaarstermijn, het leveren van maatwerk en rekening houden met de omstandigheden van de verzoeker bij de goede-trouw-toets en toegang tot de Wsnp wanneer de gemeente binnen een redelijke termijn (bijvoorbeeld zes maanden) geen minnelijk akkoord bereikt.
- Schuldenbewind: sommige burgers staan al jaren onder bewind, terwijl de bewindvoerder niets doet aan hun schulden. De ombudsman pleit ervoor dat bewindvoerders een streefnorm hanteren (van bijvoorbeeld twaalf maanden) voor doorstroom naar een minnelijk traject. Kantonrechters zouden actief moeten toezien dat bewindvoerders de schulden trachten op te lossen.

De staatssecretaris van SZW en de Minister voor Rechtsbescherming zullen in de zomer nadere informatie geven over de stappen die genomen zullen worden om de aansluiting tussen het minnelijke en wettelijke traject te verbeteren (Kamerbrief Voortgang Brede Schuldenaanpak 15 juni 2020).

Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA)

Op 26 mei 2020 heeft de Tweede Kamer de WHOA aangenomen. De regeling wordt onderdeel van de faillissementswet en biedt de mogelijkheid voor ondernemingen om zonder faillissement een dwangakkoord voor (een deel van) de schuldeisers mogelijk te maken. Zowel de onderneming als de crediteuren kunnen het initiatief voor de totstandkoming van een dergelijk akkoord nemen. Na homologatie door de rechtbank is het akkoord verbindend voor de schuldenaar en alle stemgerechtigde schuldeisers en aandeelhouders.

Vtlb-rapport juli 2020

In de rekenmethode hebben per 1 juli 2020 enkele wijzigingen plaatsgevonden, waaronder de volgende:

- Het normbedrag voor de correctiekosten voor co-ouderschap is geïndexeerd en vastgesteld op € 6,- per kind per dag.
- Door de uitbreiding van de Wet Invoering Extra Geboorteverlof (WIEG) kunnen partners in loondienst maximaal 5 weken aanvullend geboorteverlof opnemen, met doorbetaling van 70% van het salaris. De schuldenaar hoeft de tijdelijke inkomstenderving niet te compenseren uit het Vtlb.
- Het forfaitair bedrag voor de autokosten is aanzienlijk verlaagd van € 197,94 naar € 164,95. Hierin wordt het NIBUD gevolgd.
- Aan paragraaf 6.2.12 (gedeeltelijke vrijlating onkostenvergoeding van internationale chauffeurs) is toegevoegd dat het bedrag dat niet vrijgelaten wordt (€ 157,00 per maand) in de calculator ingevoerd moet worden onder “overige inkomsten zonder afzonderlijke uitkering vakantiegeld”. Hierdoor wordt duidelijker welk deel loon uit arbeid is en welk deel van de onkostenvergoeding wordt meegerekend bij de totale inkomsten.

26 - Actuele rechtspraak kort

Publicaties tot en met 22 juni 2020

1. Hof Arnhem-Leeuwarden 25 juli 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:6143 (art. 287a Fw)

Na afwijzing 287a-verzoek houdt rechtbank Wsnp-verzoek aan. Appellant is niet-ontvankelijk in hoger beroep tegen afwijzing 287a-verzoek.

De rechtbank wees het 287a-verzoek af en hield het Wsnp-verzoek aan. Vervolgens stelt de schuldenaar hoger beroep in tegen de afwijzing van het 287a-verzoek terwijl nog geen beslissing op het Wsnp-verzoek is genomen. Om de vraag te beantwoorden of in dit geval hoger beroep mogelijk is gaat het hof te rade bij artikel 292 Fw en de uitspraak van de Hoge Raad van 14 december 2012 (ECLI:NL:HR:2012:BY0966) waarin de HR bij de toepassing van het stelsel van rechtsmiddelen van artikel 292 Fw vier gevallen heeft onderscheiden. In de drie eerste gevallen is telkens sprake van de afwijzing van het 287a-verzoek respectievelijk gecombineerd met de toewijzing van het Wsnp-verzoek (geval 1), afwijzing van dat verzoek (geval 2) en intrekking van dat verzoek (geval 3). In het eerste geval is hoger beroep tegen de afwijzing van het 287a-verzoek niet mogelijk; in de gevallen 2 en 3 wel. Nu de beslissing op het Wsnp-verzoek in dit geval is aangehouden en zijn advocaat ter zitting heeft verklaard dat appellant dit verzoek handhaaft, is in de onderhavige zaak geen sprake van één van de drie beschreven gevallen. Het hof oordeelt dat uit de wetsgeschiedenis van artikel 287a Fw en de uitleg die de HR geeft aan artikel 292 Fw voortvloeit dat al dan niet zelfstandig hoger beroep van het 287a-verzoek slechts mogelijk is bij afwijzing of intrekking van het Wsnp-verzoek en dat een dergelijk hoger beroep niet mogelijk is, indien - zoals in dit geval - sprake is van een aangehouden Wsnp-verzoek. Indien in het onderhavige geval wel hoger beroep mogelijk zou zijn, opent dat de mogelijkheid tot en met de Hoge Raad door te procederen over een gedwongen schuldregeling, om na afwijzing daarvan pas te gaan kijken of de schuldenaar tot

de schuldsaneringsregeling kan worden toegelaten, hetgeen de wetgever gelet op de parlementaire geschiedenis nu juist wil voorkomen. Het hof acht het bovendien onwenselijk de beslissing op het 287a-verzoek los te koppelen van de beslissing op het Wsnp-verzoek. Het verdient aanbeveling gelijktijdig (al dan niet bij één en hetzelfde vonnis) op deze verzoeken te beslissen. Dat betekent dat in dit geval geen hoger beroep mogelijk is tegen de afwijzing van het 287a-verzoek en dat appelland niet-ontvankelijk moet worden verklaard in zijn verzoek in hoger beroep (vgl. Hof Arnhem-Leeuwarden 14 december 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:9500).

2. Rb. Overijssel 10 september 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:5069 (art. 350 lid 3 sub c Fw)
Tussentijdse beëindiging Wsnp wegens het verzwijgen van het huren van een kluis. Nu de kluis gedurende de regeling diverse keren is bezocht, kan de inhoud van de kluis op het moment van ingaan van de schuldsanering niet meer worden vastgesteld.

Schuldenaren zijn in oktober 2018 toegelaten tot de Wsnp. Tijdens het huisbezoek heeft de bewindvoerder gevraagd of schuldenaren in het bezit waren van sieraden. Deze vraag is ontkennend beantwoord. In maart 2019 ontdekt de bewindvoerder dat schuldenaren beschikking hebben over een bankkluis. De waarde van de in de kluis aanwezige goederen bedraagt € 482,-. Uit de kluiskaarten blijkt dat de kluis na toelating Wsnp is bezocht, waardoor de inhoud per datum toelating niet kan worden vastgesteld. Volgens schuldenaren moet de bewindvoerder van het bezit van de kluis op de hoogte geweest zijn, omdat het 'vermogen' op de rekeningafschriften staat vermeld. De rechtbank oordeelt dat schuldenaren de inlichtingenplicht hebben geschonden door de bewindvoerder niet te informeren over de kluis en de daarin aanwezige sieraden. Het is niet vast komen te staan dat het 'vermogen' op enig afschrift staat vermeld. Daarnaast hadden schuldenaren, ook als de bewindvoerder het bezit van de kluis had kunnen afleiden uit de bankafschriften, de bewindvoerder moeten informeren over het bezit van de kluis. Ook hadden schuldenaren zich tijdens het bezoeken van de kluis na toelating Wsnp kunnen en moeten realiseren dat zij de bewindvoerder niet hadden geïnformeerd over het bezit van de kluis en deze alsnog hierover moeten informeren. Daarom moet de schending van de inlichtingenplicht schuldenaren worden aangerekend. Omdat niet meer vast is te stellen wat de inhoud van de kluis bij toelating Wsnp is geweest, kan de schending thans niet meer ongedaan worden gemaakt. De rechtbank beëindigt de Wsnp.

3. Rb. Overijssel 7 oktober 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:5066 (art. 288 lid 1, aanhef en onder b en c Fw)

Afwijzing Wsnp-verzoek. Eerdere Belgische collectieve schuldregeling is door toedoen van verzoeker geëindigd. Om die reden niet te goeder trouw ten aanzien van het onbetaald laten van zijn schulden. Daarnaast niet aannemelijk gemaakt dat verzoeker aan de verplichtingen van de schuldsaneringsregeling zal gaan voldoen.

Verzoeker heeft een Wsnp-verzoek ingediend. Van 2008 tot 2017 heeft hij in België al gebruik gemaakt van een collectieve schuldregeling. Deze is geëindigd omdat verzoeker zich niet aan de inlichtingenplicht hield en gelden onttrok aan de schuldeisers. De rechtbank oordeelt dat het deelnemen aan de Belgische collectieve schuldregeling geen weigeringsgrond is op basis van de tienjaarmetering, nu er geen sprake is geweest van een Nederlandse Wsnp. Wel oordeelt de rechtbank dat verzoeker niet te goeder trouw is ten aanzien van het onbetaald laten van zijn schulden. Door het niet voldoen aan de verplichtingen van de collectieve schuldregeling, is

er geen dan wel een lagere uitkering aan de schuldeisers gedaan dan wanneer verzoeker zich aan de verplichtingen zou hebben gehouden. Ook is het niet aannemelijk dat verzoeker de inlichtingenplicht in een Wsnp naar behoren na zal komen, nu hij soortgelijke verplichtingen gedurende de collectieve schuldenregeling jarenlang en in ernstige mate heeft geschonden en er geen blijk is geweest van een positieve gedragsverandering. Evenmin is gebleken dat verzoeker tijdens een Wsnp de inspanningsplicht na zal komen, nu hij slechts parttime werkt en geen bewijs van arbeidsongeschiktheid of van verrichte sollicitaties heeft overgelegd. De rechtbank wijst het Wsnp-verzoek af.

4. Rb. Overijssel 16 november 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:5067 (art. 287 lid 4 Fw)

Afwijzing verzoek om voorlopige voorziening ex artikel 287 lid 4 Faillissementswet om derdenbeslag op te schorten en schuldeiser te verbieden om nieuwe beslagen te leggen. Geen spoedeisend belang. Daarnaast verzet de tekst van artikel 287 lid 4 Fw zich tegen het verlenen van een voorlopige voorziening voor mogelijk toekomstige gebeurtenissen.

Verzoekers hebben op 10 oktober 2019 een Wsnp-verzoek ingediend. Tevens hebben zij verzoekt om vaststelling van een dwangakkoord. De behandeling van het dwangakkoord vindt op 25 november 2019 plaats (*Wordt afgewezen, zie uitspraak ECLI:NL:RBOVE:2019:5068*). Bij beschikking van 30 oktober heeft de rechtbank het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening op grond van artikel 287 lid 4 Fw toegewezen, zodat het de Belastingdienst werd verboden tot verkoop van de in beslag genomen roerende zaken over te gaan tot het moment dat op het verzoek dwangakkoord is beslist. Op 15 november 2019 wordt opnieuw op grond van art. 287 lid 4 Fw verzoekt om een voorlopige voorziening, uitvoerbaar bij voorraad, om de Belastingdienst te gebieden de gelegde derdenbeslagen op te schorten. Daarnaast wordt verzoekt de Belastingdienst te verbieden nieuwe beslagen te leggen onder derden die aan verzoekers betalingen zijn verschuldigd dan wel verschuldigd zullen worden, daaronder tevens begrepen het leggen van beslag op de bankrekeningen van verzoekers. De rechtbank beantwoordt allereerst de vraag bevestigend dat ook een voorlopige voorziening kan worden gegeven in afwachting van de behandeling van een verzoek dwangakkoord. Het verzoek wordt echter afgewezen omdat verzoekers niet met documenten onderbouwen dat zij door het gelegde derdenbeslag niet meer kunnen voldoen aan de lopende verplichtingen en dat daardoor de uitvoering van het dwangakkoord zal worden belemmerd. De rechtbank vindt het belang van de Belastingdienst zwaarder wegen mede omdat het verzoek dwangakkoord op korte termijn zal worden behandeld. Daarnaast wijst de rechtbank het verzoek om de Belastingdienst te verbieden nieuwe beslagen te leggen af omdat de tekst van artikel 287 lid 4 Fw zich verzet tegen het verlenen van een voorlopige voorziening voor mogelijk toekomstige gebeurtenissen.

5. Rb. Overijssel 2 december 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:5068 (art. 287a Fw)

Afwijzing 287a-verzoek. Belastingdienst enige schuldeiser. Wisselende bedragen aangeboden. Woning niet getaxeerd. Cijfers prognose kennelijk onjuist; stellingen niet onderbouwd.

Verzoekers zijn gehuwd onder huwelijkse voorwaarden, echter is gebleken dat er geen jaarlijkse verrekening heeft plaatsgevonden, om welke reden er gesproken kan worden van een gemeenschap van goederen. Verzoeker 1 is eigenaar van de eenmanszaak Sallands Houtovenbrood, tevens handelend onder de naam Le Liseron. Verzoeker 2 ontvangt een WIA-uitkering ter hoogte van € 1.346,76 per maand. Volgens het verzoekschrift bedraagt de totale schuldenlast van verzoekers

€ 148.544 en is er sprake van één schuldeiser: de Belastingdienst. Namens verzoekers is aan de Belastingdienst een schuldregeling tegen finale kwijting van het restant van de vordering aangeboden. Het aanbod is gebaseerd op een spaarprognose over 36 maanden waarbij het inkomen boven het vtlb wordt gereserveerd en na 36 maanden een bedrag van € 74.478,24 (50,14%) kan worden uitgekeerd. Bij de bepaling van het inkomen van verzoeker 1 is ervan uitgegaan dat verzoeker 1 de onderneming voortzet. De Belastingdienst voert, samengevat, de volgende verweren aan: (1^e) de verstrekte informatie is onjuist en onvolledig, de Belastingdienst krijgt de indruk dat verzoekers de invordering trainieren en de aangeboden bedragen variëren tussen € 10.000 en € 89.000, (2^e) de Belastingdienst heeft Zuidweg & Partners verzocht te beginnen met reserveren maar verzoekers hebben hieraan geen gehoor gegeven, (3^e) de Belastingdienst kan ondernemers kwijtschelding verlenen met inachtneming van de eisen gesteld in artikel 26 Invorderingswet welke dienen ter voorkoming van concurrentievervalsing, (4^e) de schulden zijn niet te goeder trouw ontstaan gezien de onjuiste belastingaangiftes. Volgens Zuidweg & Partners is er geen sprake van fraude maar hebben verzoekers vertrouwd op hun boekhouder (die is gefailleerd) en treft ook Zuidweg & Partners zelf enige blaam omdat hun adviseur de cijfers niet goed heeft geïnterpreteerd en er onduidelijkheid was over het huwelijksgoederenregime – maar het laatste aanbod is het maximaal haalbare. De rechtbank concludeert dat de prognose kennelijk onjuistheden bevat. Bepaalde kostenposten zijn niet goed in de prognose verwerkt en de optellingen van de kostenposten zijn incorrect. Bovendien hebben verzoekers verzuimd inlichtingen te verschaffen over mogelijke overwaarde van hun woning. Verzoekers stellen dat bij staking van de onderneming en verkoop van de onderneming een restschuld zal ontstaan en zij in een slechtere positie komen te verkeren dan thans het geval is, maar de rechtbank oordeelt dat deze stelling niet is onderbouwd. De rechtbank oordeelt dat het belang van de Belastingdienst om volledige betaling te wensen zwaarder moet wegen dan het belang van verzoekers hun onderneming voort te zetten. De rechtbank wijst het 287a-verzoek af en geeft verzoekers twee weken de tijd de rechtbank te berichten of zij het Wsnp-verzoek handhaven of intrekken.

6. Rb. Limburg 25 februari 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:2392 (art. 287a Fw)

Toewijzing dwangakkoord. Nihilstelling alimentatie kan in dit geval in de Wsnp ook niet worden bewerkstelligd. Voorafgaand aan indiening verzoek dwangakkoord gespaard saldo wordt ingebracht en looptijd regeling is 36 maanden na vonnis dwangakkoord. Op deze wijze is de afdracht van verzoeker ten behoeve van de schuldeisers in het kader van het dwangakkoord gelijk aan de afdracht die in de wettelijke schuldsaneringsregeling zou gelden.

Schuldenaar verzoekt om toegelaten te worden tot de schuldsaneringsregeling en verzoekt daarbij ook om vaststelling van een dwangakkoord. De schuldenlast bedraagt in totaal € 147.028,28 verdeeld over 5 schuldeisers. Er zijn twee schuldeisers die niet akkoord gaan: de ING-Bank die een vordering heeft van € 122.265,94 (83,16%) en partij X met een vordering van € 11.565,87 (7,87%) van de schuldenlast. Het aangeboden prognose-akkoord houdt in dat verzoeker 14,21% respectievelijk 28,42% van de vordering(en) zal voldoen door maandelijks € 900,54 te sparen, gedurende een periode van 36 maanden, op een aparte rekening, zulks met ingang van 1 augustus 2019. Er zal een jaarlijkse uitkering aan de schuldeisers plaatsvinden. De ING Bank stelt zich op het standpunt dat verzoeker, als hij wordt toegelaten tot de wettelijke schuldsaneringsregeling, nihilstelling van de nu nog verschuldigde kinderalimentatie van maandelijks € 479,92 kan bewerkstelligen, waardoor zijn afbetalingscapaciteit ten behoeve van (de andere) schuldeisers zal

toenemen. In reactie hierop stelt verzoeker dat, indien hij nihilstelling van de kinderalimentatie wil aanvragen, hij daarvoor moet procederen in België. Daarvoor krijgt hij geen gefinancierde rechtsbijstand in Nederland. Ook voor gefinancierde rechtshulp in België komt verzoeker, vanwege zijn inkomen, niet in aanmerking. De kosten van de procedure kan verzoeker dan ook niet dragen. De kans dat de Belgische rechter nihilstelling verleent wordt, gelet op de jurisprudentie in België in dit soort zaken, bovendien klein geacht. De rechter oordeelt dat verzoeker aannemelijk heeft gemaakt dat hij niet in aanmerking komt voor gefinancierde rechtsbijstand. De rechtbank gaat ervan uit dat de opbrengst voor de schuldeisers in de Wsnp lager zal zijn dan het voorliggende aanbod. Verder oordeelt de rechter dat het gereserveerde bedrag ter hoogte van € 3.479,72 dat is gespaard tijdens de minnelijke regeling, moet worden aangeboden aan de schuldeisers en dat de gedwongen schuldregeling de gebruikelijke termijn van 36 maanden vanaf de dag van het vonnis moet duren. Op deze wijze is de afdracht van verzoeker ten behoeve van de schuldeisers in het kader van de gedwongen schuldregeling gelijk aan de afdracht die in de wettelijke schuldsaneringsregeling zou gelden. Verzoeker gaat hiermee akkoord. De rechtbank wijst het dwangakkoord toe.

7. Hof's-Hertogenbosch 19 maart 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:1019 (art. 349a Fw)

Na verwijzing door de HR benoemt het hof, in algemene termen, de omstandigheden (gezichts punten) die van belang zijn voor de beoordeling van een verzoek tot termijnverkortung als bedoeld in art. 349a Fw. Het hof bekrachtigt vervolgens het vonnis waarbij het verzoek tot termijnverkortung in casu is afgewezen.

Op 14 oktober 2014 is de schuldenaar failliet verklaard. Op 13 juni 2017 is de toepassing van de schuldsaneringsregeling uitgesproken (omzetting faillissement). De Wsnp-bewindvoerder vraagt verkortung van de saneringstermijn, aanvoerend dat bij aanvang van het faillissement de verplichtungen zijn opgelegd zoals die zouden gelden tijdens een opvolgende Wsnp-sanering en dat de schuldenaar tijdens het faillissement de opgelegde afdrachtplicht en ook de informatie- en sollicitatieplicht is nagekomen. Verwijzend naar de Recofa-notitie over de verkorte looptijd d.d. 2 maart 2015 wees de r-c het verkortungsverzoek af. De schuldenaar stelde tevergeefs beroep in bij de rechtbank. De rechtbank stelde voorop dat (a) het gaat om een discretionaire bevoegdheid van de r-c, (b) de rechtbank daarom terughoudend dient te toetsen, en (c) de termijn in beginsel drie jaar bedraagt en dat verkortung van de termijn dus een uitzondering is. De HR oordeelde in zijn arrest van 13 december 2019 dat de rechtbank niet met een terughoudende toetsing kon volstaan en wees de zaak door naar Gerechtshof Den Bosch (ECLI:NL:HR:2019:1948; zie de samenvatting in *WP*, 2020/1, p. 32). In een uitvoerig gemotiveerd arrest, betreft het hof wetgeving, wetsgeschiedenis, literatuur en de Recofa-notitie verkorte looptijd in zijn overwegungen. Het hof acht de praktijk van klaarblijkelijk automatisme van termijnverkortung door de Rb. Limburg, indien sprake was van een aan het schuldsaneringstraject voorafgaand faillissement waarbij voldaan is aan de afdrachtverplichtung, onjuist. Een verkortung van de termijn kan, los van het in deze niet aan de orde zijnde geval dat er van voortzetting niets te verwachten valt voor crediteuren, naar het oordeel van het hof alleen worden overwogen indien wordt gekeken naar alle omstandigheden van het geval, zoals onder meer:

- de vraag of de saniet meer heeft gewerkt dat hem was opgelegd (36 uur per week) en of hij daarmee extra geld naar de boedel heeft doen vloeien;

- de vraag of door toedoen van de saniet bijzondere baten in de boedel zijn gevloeid zoals het alsnog realiseren van een latente niet geformaliseerde smartengeldaanspraak;
- de omvang van de totale schuldenlast ten opzichte van de omvang van het door de schuldenaar gerealiseerde actief, alsook de herkomst van de betreffende schuldenlast (overwegend zakelijke of particuliere schulden);
- de vraag of de verwachting gerechtvaardigd is dat er nog meer actief voor de boedel kan worden gegenereerd waaruit een hoger bedrag kan worden afgelost op de schuldenlast;
- de mate en de duur van de periode waarin de schuldenaar tijdens een faillissement en/of het schuldsaneringstraject zich heeft gehouden aan alle regels en de aanwijzingen van de curator en/of de bewindvoerder, waarbij dient te worden betrokken dat in de regel - anders dan in menige schuldsanering - boedelbijdragen in een faillissement uitsluitend of grotendeels aan boedelkosten opgaan en dus niet feitelijk ten goede komen aan de pre-insolventiecrediteuren;
- het feit dat bij voltooiing van de driejaarstermijn als zodanig zonder meer als beloning de schone lei wacht, ongeacht het uiteindelijke gespaarde saldo, mits overigens aan alle voorwaarden van de schuldsaneringsregeling is voldaan;
- alle overige omstandigheden van het geval.

Daarbij is de omstandigheid dat bij voltooiing van de reguliere termijn van drie jaar (aanzienlijk meer actief voor de boedel kan worden gegenereerd een eerste aanwijzing om een verzoek tot verkorting ex artikel 349a Fw af te wijzen, aldus het hof. In de onderhavige zaak concludeert het hof, aan de hand van genoemde criteria, dat de saniet niet voor verkorting in aanmerking komt, kort gezegd, (a) zij is toegelaten met toepassing van de hardheidsclausule, (b) tot voor kort werkte zij slechts 24 uur per week, (c) zij heeft een relatief hoge schuldenlast (ruim € 110.000) en (d) de schuldeisers kunnen op dit moment een uitdeling van (slechts) 10% op hun vorderingen tegemoet zien.

8. Rb. Rotterdam 24 maart 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:2674 (art. 3a Fw, art. 285 lid 1 Fw, art. 3:13 BW, art. 3:15 BW)

Schuldeisers vragen faillissement aan. Beroep van verweerder op schorsende werking ingediend Wsnp-verzoek afgewezen vanwege misbruik van bevoegdheid.

Twee schuldeisers verzoeken de rechtbank om het faillissement uit te spreken van verweerder. Verweerder stelt een Wsnp-verzoek te hebben ingediend en doet een beroep op de schorsende werking hiervan. Op 1 november 2019, ruim vier weken voor de (eerste) zitting, heeft de griffier verweerder per brief laten weten dat hij, zolang hij niet failliet is, een Wsnp-verzoek kan indienen. In de brief staat tevens vermeld dat hij daarvoor per ommegaande een afspraak dient te maken met een schuldhulpverlener, hiervan bewijs dient te hebben en tijdens de zitting aan dient te tonen hoe ver hij is gevorderd met de schuldhulpverlening. Ook staat in de brief vermeld dat, wanneer verweerder niet kan aantonen dat zijn schuldhulpverleningsaanvraag in behandeling is genomen, de rechtbank op het faillissementsverzoek zal beslissen. De rechtbank heeft de behandeling van het faillissementsverzoek drie keer aangehouden, in totaal vijftien weken, om verweerder in de gelegenheid te stellen aan te tonen dat de schuldhulpverlening is aangevangen. Verweerder heeft dit niet aangetoond. Wel heeft hij zelf een verzoekschrift Wsnp opgesteld, waarbij bijna alle gegevens bedoeld in art. 285 lid 1 Fw ontbreken. De rechtbank oordeelt dat verweerder, ondanks dat hij ruim negentien weken de tijd heeft gekregen, niet voldoende heeft onderbouwd dat de schuldhulpverlening voldoende voortvarend is aangevangen. Het Wsnp-

verzoek is door onvolledigheid kennelijk niet-ontvankelijk. Vanwege het belang van de aanvragers van het faillissement bij voortvarende behandeling van hun verzoek, had verweerder onder deze omstandigheden in redelijkheid niet tot de indiening van een dergelijk Wsnp-verzoek kunnen komen. Dit leidt tot misbruik van bevoegdheid. De rechtbank schorst de behandeling van het faillissementsverzoek niet.

9. Rb. Overijssel 31 maart 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:1367 (art. 60a, 194, 295, 313, 356 Fw; art. 164, 175 en 210 van Boek 4 BW)

Testamentair bewind en Wsnp. Geen wettelijke mogelijkheid testamentair bewindvoerder een aanwijzing te geven tot uitkering van de vruchten of uit het vermogen aan de Wsnp-bewindvoerder over te gaan. Wsnp geen onvoorziene omstandigheid vanwege de doelstelling van het testamentair bewind, zodat de regels van het bewind niet gewijzigd kunnen worden. Geen reden tot (ambtshalve) ontslag van de testamentair bewindvoerder, omdat de wil van de erflater wordt gevolgd het nagelaten vermogen buiten het bereik van de schuldeisers te houden. Dat het bewindvermogen als nagekomen bate wellicht op de slotuitdelingslijst zal verschijnen en dat de rechthebbende bij leven wellicht nooit het feitelijk genot van het vermogen zal hebben is een gevolg van het bewind.

Op 13 maart 2017 is X toegelaten tot de Wsnp. X is een zoon van mevrouw Y, overleden in 2018. Y heeft bij testament van 1 februari 2016 over haar nalatenschap beschikt en testamentair bewind ingesteld, waarbij onder meer is bepaald: 1. *Ik stel een bewind in over de door mij aan mijn zoon [X], voornoemd (hierna te noemen: de rechthebbende) nagelaten of vermaakte goederen. [...]* 2. *Het bewind treedt in werking op het tijdstip van mijn overlijden.* 3. *Het bewind is ingesteld in het belang van de rechthebbende, met inachtneming van het onder 18. bepaalde. [...]* 18. *Ik heb dit bewind ingesteld in verband met de huidige financiële situatie van de rechthebbende: het grootste gedeelte van hetgeen de rechthebbende van mij zou erven wanneer ik op dit moment zou overlijden, zou toekomen aan zijn schuldeisers. Om dit te voorkomen heb ik dit bewind ingesteld. Het bewind eindigt zodra de financiële situatie van de rechthebbende stabiel is, dit ter beoordeling aan de bewindvoerder. Het bewind zal in ieder geval niet eindigen zolang het vermogen van de rechthebbende zodanig negatief is dat drie/vierde gedeelte of meer van wat hij van mij erft naar zijn schuldeisers zou gaan. [...]* De rechtbank kan het bewind ook opheffen op verzoek van de bewindvoerder op grond van onvoorziene omstandigheden en voorts indien aannemelijk is dat de rechthebbende de onder bewind staande goederen zelf op verantwoorde wijze zal kunnen besturen. Na verloop van vijf jaren na het bereiken van de meerderjarige leeftijd van de rechthebbende of indien dit een later tijdstip betreft vijf jaren na mijn overlijden kan het bewind op deze laatste grond ook worden opgeheven op verzoek van de rechthebbende. Bij afwijzing van een verzoek tot opheffing kan de rechtbank desverzocht de regels omtrent het bewind, al dan niet onder door haar te stellen voorwaarden, wijzigen. Bij brief van 19 november 2019 heeft de Wsnp-bewindvoerder van X zich tot de kantonrechter gewend met het verzoek de testamentair bewindvoerder van X op te dragen een uitkering aan X te doen uit diens, onder testamentair bewind gestelde vermogen, dan wel te bepalen dat een uitkering uit dat vermogen wordt gedaan, en daartoe zo nodig de regels omtrent het (voeren van het) bewind zodanig te wijzigen dat de verzochte uitkering kan worden gedaan. De Wsnp-bewindvoerder voert aan dat X een uitkering beslist nodig heeft om te voorzien in zijn levensonderhoud, nu zijn levensonderhoud ‘gedurende het schuldsaneringstraject materieel anders en ten onrechte ten laste komt van de Wsnp schuldeisers.’ Ook wijst hij op artikel 60a lid 3 Fw in verbinding met artikel 313 Fw, waaruit volgt dat de netto vruchten van het vermogen aan de Wsnp-boedel dienen toe te komen. De Wsnp-bewindvoerder stelt eveneens dat als een uitkering nú niet wordt

toegestaan, het onder bewind gestelde vermogen als nagekomen bate op grond van de artikelen 194 en 356 lid 4 Fw na de afwikkeling van de Wsnp alsnog aan de schuldeisers, tot het beloop van hun vorderingen, zal moeten worden uitgekeerd (ECLI:NL:HR:2014:3678). Dit leidt ertoe dat een uitkering uit het onder bewind gestelde vermogen nooit zal kunnen toekomen aan rechthebbende of diens erfgenamen, omdat het na de beëindiging van de Wsnp alsnog aan de schuldeisers zal toekomen. Dit strookt niet met het doel van het bewind omdat het in het belang van X is ingesteld. De Wsnp-bewindvoerder stelt voor dat de hoogte van de uitkering wordt vastgesteld aan de hand van de kosten van het levensonderhoud van X, bijvoorbeeld op het vrij te laten bedrag van artikel 295 Fw. De testamentair bewindvoerder wijst erop dat uit het testament volgt dat zij kan bepalen of, en zo ja, in welke mate de vruchten aan X ter beschikking worden gesteld, en dat het testamentair bewind in ieder geval niet eindigt zolang het vermogen van X zodanig negatief is, dat meer dan drie/vierde gedeelte van de erfenis naar de schuldeisers zou gaan. De kantonrechter begrijpt dat deze situatie aan de orde is. De testamentair bewindvoerder verzet zich ook tegen het doen van uitkeringen uit het vermogen zelf. De kantonrechter oordeelt als volgt: (1^e) De kantonrechter stelt vast dat de wet in afdeling 7 van titel 5 van boek 4 BW, die gaat over testamentair bewind, geen met artikel 4:210 BW vergelijkbare bepaling bevat. Die bepaling zegt dat de vereffenaar bij de vereffening verplicht is de aanwijzingen van de kantonrechter te volgen. Een dergelijke bepaling ontbreekt in de regeling van het testamentair bewind. De enige mogelijkheid, wellicht afgezien van een vordering wegens onrechtmatige daad, die de rechthebbende in geval van een geschil met de testamentair bewindvoerder heeft, is op de voet van artikel 4:164 BW het ontslag van de bewindvoerder uitlokken wegens diens, in zijn visie, tekortschietend handelen. Handelen in strijd met goed bewindvoerschap kan tot schorsing en ontslag leiden, eventueel ambtshalve (ECLI:NL:GHAMS:1969:AB6761). Verzoeker heeft geen ontslagverzoek ingediend. Voor ambtshalve ontslag op de voet van artikel 4:164 lid 2 BW ziet de kantonrechter geen grond, omdat de bewindvoerder doet wat zij op grond van het testament moet doen: het nagelaten vermogen buiten het bereik van de schuldeisers van X houden. Daarbij heeft zij de wet aan haar kant: uit de artikelen 60a lid 3 en 313 Fw volgt, dat het bewindvermogen buiten het Wsnp-beslag blijft, en uit artikel 4:175 BW volgt dat het vermogen ook buiten faillissement en Wsnp niet kan worden uitgewonnen, behoudens de in dit artikel genoemde gevallen die ten aanzien van X kennelijk niet aan de orde zijn. Wat betreft de uitkering van de vruchten bepaalt het testament in artikel V.13 dat de bewindvoerder kan bepalen of, en zo ja, in welke mate, hetgeen de goederen netto aan vruchten hebben opgebracht, aan de rechthebbende ter beschikking wordt gesteld. De testamentair bewindvoerder komt dus de bevoegdheid toe te bepalen of de vruchten aan X worden uitgekeerd. Uitgekeerde vruchten vallen op grond van de artikelen 60a lid 3 en 313 Fw wel in de boedel. Gesteld noch gebleken is dat op dit punt sprake is van misbruik van bevoegdheid aan de kant van de testamentair bewindvoerder. Uit het standpunt van de Wsnp-bewindvoerder volgt dat de vruchten, indien zij aan X zouden worden uitgekeerd, feitelijk ten goede zullen komen aan diens schuldeisers omdat het ingevolge artikel 295 Fw vrij te laten bedrag met het bedrag van de vruchten zal worden verminderd. Er blijft van zijn inkomen in dat geval dus meer geld over voor een uitkering aan de schuldeisers. Vanuit de optiek van verzoeker is dit een begrijpelijk standpunt, maar vanuit de optiek van de bewindvoerder is het dat niet, omdat de erfstaatster heeft gewild – en door de wetgever is gefaciliteerd – dat het aan haar zoon nagelaten vermogen buiten het bereik van diens schuldeisers zou blijven. (2^e) Wat betreft het verzoek tot wijziging van de regels omtrent het voeren van het bewind, overweegt de kantonrechter dat de wet

in artikel 4:171 lid 2 BW vereist dat sprake moet zijn van ‘onvoorziene omstandigheden’. De kantonrechter overweegt dat het testamentaire bewind juist is ingesteld in verband met de financiële situatie van X en dat X ongeveer een jaar later (13 maart 2017) tot de Wsnp zou worden toegelaten kan in dit licht bezien niet als een onvoorziene omstandigheid worden beschouwd. (3^e) Wat betreft de stelling dat het bewindvermogen als nagekomen bate aan de schuldeisers zou toekomen wat in strijd zou zijn met de bedoeling van het bewind overweegt de kantonrechter dat ook deze omstandigheid geen reden is om in te grijpen. Veronderstellend dat het bewindvermogen terecht op de voet van de artikelen 194 en 356 lid 4 Fw. voorwaardelijk in de slotuitdelingslijst wordt opgenomen, wat overigens niet ter beoordeling van de kantonrechter is, dan leidt dat ertoe dat de schuldeisers van X pas een (eventueel aanvullende) uitkering kunnen verlangen nádat het bewind is geëindigd. Verhaal op het bewindvermogen is immers op grond van artikel 4:175 BW ook na de beëindiging van de Wsnp niet mogelijk, ervan uitgaande dat de schulden van X niet vallen onder lid 1 aanhef en onder a. tot en met e. van dit artikel. Dit kan ertoe leiden dat X, zolang het bewind voortduurt, niet zelf over het bewindvermogen zal kunnen beschikken. Dat geldt ook voor de vruchten ervan, als de bewindvoerder die vruchten niet aan hem uitkeert. Zolang het vermogen en de vruchten ervan door middel van het bewind buiten het bereik van de schuldeisers van X wordt gehouden, wordt voldaan aan de doelstelling van het bewind en is er dus zo beschouwd niets aan de hand. Dit betekent dat X, zolang bij hem van een stabiele financiële situatie geen sprake is en/of meer dan drie/vierde gedeelte van zijn erfdeel naar zijn schuldeisers zou gaan, niet, en misschien dus wel nooit, het feitelijk genot van zijn erfdeel zal hebben. Dat is een consequentie van het bewind die per definitie niet een onvoorziene omstandigheid is, omdat het erin ligt besloten. Anders dan verzoeker stelt, strookt dit geheel met de doelstelling van het bewind. Daaraan doet niet af dat de erfgenamen onder omstandigheden verplicht kunnen zijn de schulden van X na diens overlijden alsnog uit diens erfdeel, dat in dat geval deel uitmaakt van zijn nalatenschap, te voldoen. Het bewind eindigt door het overlijden van X, omdat het uitsluitend in zijn belang is ingesteld (artikel 4:178 lid 1 BW). (4^e) De kantonrechter ziet geen reden prejudiciële vragen aan de HR te stellen en wijst de verzoeken van de Wsnp-bewindvoerder af.

10. Hof Den Haag 7 april 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:790 (art. 287a, 292 Fw)

Hoger beroep door schuldenaar tegen vonnis toewijzing artikel 287a-verzoek (dwangakkoord) is niet mogelijk, ook niet als slechts wordt opgekomen tegen de looptijd c.q. de ingangsdatum van het dwangakkoord.

De Rechtbank Rotterdam heeft bij vonnis van 5 maart 2020 bepaald dat de weigerende schuldeiser moet instemmen met het verzoek dwangakkoord. De rechtbank heeft aanvullend bepaald dat het tijdens het minnelijk traject gespaarde saldo ten goede moet komen aan de schuldeisers en dat de looptijd van de schuldregeling ingaat op 5 maart 2020. Appellante heeft in hoger beroep verzocht het vonnis van 5 maart 2020 gedeeltelijk te vernietigen en te bepalen dat de ingangsdatum van de schuldregeling 28 mei 2018 is, de dag waarop zij de schuldregelingsovereenkomst heeft getekend. Het hof overweegt dat appellante terecht niet heeft aangevoerd dat zij als schuldenaar tegen de toewijzing van een dwangakkoord een rechtsmiddel kan instellen, nu in artikel 292 lid 1 Fw is bepaald dat alleen schuldeisers tegen een toewijzing van het dwangakkoord in beroep kunnen komen. Het hof honoreert evenmin het beroep van appellante op analoge toepassing van het arrest van de Hoge Raad van 13 september 2013 (ECLI:NL:HR:2013:699) en het arrest van de Hoge Raad van 14 december 2012 (ECLI:NL:HR:2012:BY0966). In het eerstgenoemde arrest heeft de

Hoge Raad beslist dat de uitsluiting van de mogelijkheid voor een schuldenaar van een toewijzend vonnis opheffing faillissement onder gelijktijdige toepassing van de schuldsaneringsregeling in hoger beroep te gaan (art. 15c Fw) zich niet uitstrekt tot een beslissing over de looptijd van de schuldsaneringsregeling. Het hof wijst erop dat voor de toepassing van de schuldsaneringsregeling en de looptijd ervan aparte regels gelden. Volgens het hof is er geen sprake van een met de in het arrest van de Hoge Raad genoemde vergelijkbare situatie, nu het in de aan het hof voorliggende situatie gaat om de toewijzing van een dwangakkoord die niet voor hoger beroep vatbaar is. In het arrest van de Hoge Raad van 14 december 2012 is bepaald dat tegen de afwijzing van een verzoek dwangakkoord, ook indien het verzoek is gekoppeld aan een verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling, steeds afzonderlijk hoger beroep openstaat. Deze uitspraak maakt naar het oordeel van het hof niet dat een schuldenaar van een toewijzing van een verzoek dwangakkoord in hoger beroep kan komen. Het hof is van oordeel dat de rechtbank haar (discretionaire) bevoegdheid om de looptijd van de schuldregeling al dan niet te verkorten en het gespaarde bedrag al dan niet ten goede te laten komen van de schuldeisers, op juiste wijze heeft toegepast, nu het hof begrijpt dat de rechtbank van oordeel is dat de afdracht ten behoeve van de schuldeisers in een gedwongen schuldregeling gelijk dient te zijn aan die in de wettelijke schuldsaneringsregeling. Appellante is niet-ontvankelijk verklaard in het door haar ingestelde hoger beroep.

11. Rb. Noord-Holland 8 april 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:2513 (art. 358 lid 4 Fw, art. 361 Sv)

Uitleg artikel 358 lid 4 Fw. Door burgerlijke rechter vastgestelde schadevergoedingsvordering die rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke veroordeling valt buiten schone lei. Ook zonder verwijzing door strafrechter naar burgerlijke rechter.

De schuldenaar is in 2006, hetgeen is bekrachtigd door het Hof Amsterdam in 2007, veroordeeld voor onder andere verkrachting, stalking en bedreiging. Bij vonnis van 20 april 2011 heeft de rechtbank te Alkmaar de schuldenaar in verband met de gepleegde strafbare feiten veroordeeld het slachtoffer een bedrag van ruim € 86.000,- te betalen. Op 3 december 2015 is de schuldsaneringsregeling op de schuldenaar van toepassing verklaard. Bij vonnis van 8 januari 2019 wordt aan de schuldenaar de schone lei verleend. In december 2019 heeft het slachtoffer ter executie van het vonnis van 20 april 2011 loonbeslag laten leggen onder de werkgever van de schuldenaar. In de onderhavige procedure eist de schuldenaar onder andere te verklaren voor recht dat de vordering van het slachtoffer uit hoofde van het vonnis van 20 april 2011 rechsens niet opeisbaar is. Partijen twisten over de vraag hoe de bepaling in artikel 358 lid 4 Fw dat: *'een vordering die voortvloeit uit een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot betaling van schadevergoeding die is vastgesteld door de burgerlijke rechter nadat de strafrechter die over het misdrijf of de overtreding heeft geoordeeld, heeft vastgesteld dat de vordering tot betaling van schadevergoeding of een deel daarvan slechts bij de burgerlijke rechter kan worden aangebracht'*, gelijk moet worden gesteld aan een vordering die bestaat uit een door de strafrechter opgelegde schadevergoeding, moet worden uitgelegd. Volgens de schuldenaar geldt de schone lei wel voor de door de burgerlijke rechter vastgestelde schadevergoeding nu de vordering niet voortvloeit uit een verwijzing door de strafrechter naar de burgerlijke rechter. De rechtbank is van oordeel dat uit de Memorie van Toelichting van artikel 358 lid 4 Fw uitdrukkelijk niet blijkt dat een schadevergoedingsvordering die rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke veroordeling in de zin van artikel 361 lid 2 Sv, die zonder verwijzing door de strafrechter, is vastgesteld door de burgerlijke rechter, onder

de schone lei zou vallen. Dit acht de rechtbank onder andere niet aannemelijk, omdat het zou betekenen dat het slachtoffer zich altijd als benadeelde partij in het strafproces moet voegen om er zeker van te zijn dat zijn of haar vordering niet door de schone lei wordt geraakt. Volgens de rechtbank volgt uit de wet dat de vordering van het slachtoffer afdwingbaar is gebleven. De door de schuldenaar gevorderde verklaring voor recht wordt afgewezen.

12. Rb. Den Haag 16 april 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:4298

Uitgangspunt voor de invulling van de inspanningsverplichting zijn volgens de rechtbank de Recofa-richtlijnen 2018 waarin is bepaald dat wanneer geen sprake is van een fulltime dienstverband naar een dienstbetrekking van 36 uur per week moet worden gesolliciteerd. Op grond van dit uitgangspunt rust op schuldenares in beginsel een aanvullende sollicitatieverplichting, waaraan zij niet heeft voldaan. Nu echter sprake is van bijzondere omstandigheden zal worden afgeweken van het uitgangspunt.

De rechtbank heeft op 12 maart 2015 de schuldsaneringsregeling op de schuldenares van toepassing verklaard. De looptijd van de schuldsaneringsregeling is op 27 september 2017 verlengd met twee jaar, dus tot en met 12 maart 2020. In haar eindverslag en in een email van 31 maart 2020 heeft de bewindvoerder verzocht de schone lei aan de schuldenares te onthouden wegens onder andere het niet (bewijsbaar) voldoen aan de (aanvullende) sollicitatieplicht. De schuldenares heeft een arbeidsovereenkomst van 28 uur per week, maar heeft verklaard dat ze gemiddeld genomen meer dan 28 uur per week betaalde arbeid verricht. De schuldenares erkent dat ze niet steeds aan de aanvullende sollicitatieplicht heeft voldaan, maar dit is het gevolg van het feit dat ze een alleenstaande moeder is van drie minderjarige kinderen en dat ze, naast en in combinatie met haar baan, een BBL-opleiding volgt. De rechtbank verwijst voor de invulling van de inspanningsplicht naar de Recofa-richtlijnen 2018 en concludeert dat er sprake is van een tekortkoming in de nakoming van de aanvullende sollicitatieplicht. De rechtbank is echter van oordeel dat deze tekortkoming wegens bijzondere omstandigheden, zoals het feit dat de schuldenares in haar eentje de zorg heeft over haar drie kinderen, dat de schuldenares gemiddeld meer dan 28 uur per week werkt en een BBL-opleiding volgt, buiten beschouwing dient te blijven. De rechtbank heeft ook bij haar oordeel betrokken dat indien de schuldenares fulltime ander werk zou hebben gevonden, zij gelet op haar opleiding en ervaring niet meer inkomsten had kunnen verwerven. Aan de schuldenares wordt de schone lei verleend.

13. Hoge Raad 17 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:751

Procesbevoegdheid tijdens beschermingsbewind. Schuldenaar wiens goederen onder bewind zijn gesteld, is niet zelfstandig bevoegd om te procederen over de omvang van het vrij te laten bedrag. Geen verschoonbare termijnoverschrijding in hoger beroep. R-C mag in hoger beroep zijn zienswijze niet geven.

In cassatie gaat het over de vraag of een schuldenaar en haar beschermingsbewindvoerder (beiden: 'verzoekers') ontvankelijk zijn in hun hoger beroep tegen een in het kader van de schuldsaneringsregeling genomen beslissing van de r-c over een door de schuldenaar af te dragen bedrag aan 'wooncompensatie'. In een email van 7 juli 2017 heeft de Wsnp-bewindvoerder aan verzoekers laten weten dat *'de r-c is akkoord met het voorstel t.a.v. de woning. De vraag is hoe hoog de compensatie dan zou moeten zijn. De r-c stelt € 90,- per maand voor'*. In juli en augustus 2017 is er over en weer emailverkeer tussen de beschermingsbewindvoerder en de Wsnp-bewindvoerder waarbij de Wsnp-bewindvoerder de vragen waarop het bedrag van € 90,- gebaseerd is, beantwoordt. In het tweede openbaar verslag van december 2017 staat onder meer dat de r-c heeft besloten de wooncompensatie op € 90,- per maand te zetten, dat de afdracht hierop door de schuldenaar niet is aangepast waardoor een achterstand van € 1.136,61 is ontstaan. In de volgende verslagen heeft de Wsnp-bewindvoerder opgenomen dat sprake is van een boedelachterstand ten gevolge van de wooncompensatie. Op 24 december 2018 schrijft de beschermingsbewindvoerder aan de Wsnp-bewindvoerder dat inzake de wooncompensatie nooit een beslissing van de r-c is ontvangen waartegen bewaar kan worden gemaakt, ondanks eerdere vragen hierover. De Wsnp-bewindvoerder reageert dat de beschermingsbewindvoerder direct op de hoogte gesteld is van de beslissing van de r-c en dat daartegen bezwaar gemaakt had kunnen worden en dat het nu niet meer kan. Een advocaat heeft namens saniet op 20 juni 2019 de r-c verzocht om een schriftelijke beschikking over de wooncompensatie. Namens de r-c is per brief van 27 juni 2019 geantwoord dat tegen de beslissing inzake de wooncompensatie beroep heeft opengestaan en dat van die beroepsmogelijkheid geen gebruik is gemaakt. Verzoekster heeft de rechtbank verzocht de beschikking van 7 juli 2017 te vernietigen en uit te spreken dat zij geen wooncompensatie aan de boedel verschuldigd is. De rechtbank heeft verzoekster niet ontvankelijk verklaard omdat zij onder beschermingsbewind staat en verklaart de beschermingsbewindvoerder niet ontvankelijk omdat de hoger-beroepstermijn is verstreken. Weliswaar laat de email van 7 juli 2017 ruimte voor discussie of in dit geval een beschikking van de r-c met betrekking tot de wooncompensatie is afgegeven maar het besluit van de r-c, zoals opgenomen in het verslag van december 2017, laat daarentegen geen ruimte voor twijfel. Het had voor de beschermingsbewindvoerder op dat moment duidelijk moeten zijn dat er een besluit van de r-c lag over de wooncompensatie. Daarnaast heeft de rechtbank de r-c verzocht om zijn visie te geven op het verzoek van verzoekster. De rechtbank ziet geen aanleiding de visie van de r-c buiten beschouwing te laten. Tegen de beslissingen van de rechtbank wordt cassatie ingesteld. De Hoge Raad laat de beslissingen van de rechtbank grotendeels in stand. 1) Verzoekster kan niet zelf als formele procespartij optreden omdat de beschermingsbewindvoerder in procedures die de vraag betreffen welk deel van het inkomen in het kader van de schuldsaneringsregeling aan de boedel dient te worden afgedragen, op grond van art. 1:441 lid 1 BW de rechthebbende in rechte vertegenwoordigt. 2) De beschikking van de r-c is, anders dan de AG betoogt, vormvrij. Het oordeel van de rechtbank dat de (inhoud van de) beschikking van 7 juli 2017 niet onverwijld ter kennis van de beschermingsbewindvoerder is gebracht, zodat de beroepstermijn is verlengd met vijf dagen na de dag waarop de beschermingsbewindvoerder door het verslag van december 2017 bekend is geraakt met de (inhoud van de) beschikking, laat de HR in stand. Er is geen sprake van

verschoonbare overschrijding zodat de rechtbank niet gehouden is ambtshalve de beslissing van de r-c te toetsen. 3) de HR oordeelt dat de klacht dat de rechtbank ten onrechte de r-c gelegenheid heeft gegeven tot het geven van diens visie op het beroepschrift en dat de rechtbank die visie ten onrechte aan de beslissing ten grondslag heeft gelegd, terecht is. De in art. 314 lid 2 Fw jo art. 65 Fw vervatte verplichting om de r-c te horen voordat de rechtbank een beslissing geeft die het beheer of de vereffening van de boedel betreft, geldt slechts bij een door de rechtbank in eerste aanleg te geven beslissing, en niet – zoals in het onderhavige geval – bij de behandeling van het hoger beroep tegen een beschikking van de r-c (ECLI:NL:HR:2019:1948).

14. Hoge Raad 17 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:746

In Vtlb dient rekening gehouden te worden met daadwerkelijke zorgverzekeringspremie. De r-c is niet bevoegd hiervan af te wijken door met een lager bedrag rekening te houden. In hoger beroep tegen een beschikking van de r-c mag de r-c niet zijn zienswijze geven.

Schuldenares is in 2017 toegelaten tot de Wsnp. In de Vtlb-berekeningen is geen rekening gehouden met de werkelijk betaalde ziektekostenpremie, maar is de correctie gemaximaliseerd. De r-c is verzocht het Vtlb met terugwerkende kracht aan te passen, rekening houdende met de daadwerkelijk betaalde premies. De r-c heeft het verzoek afgewezen omdat de rechtbank tot en met 2017 maximum € 135,- hanteerde, en vanaf 2018 als beleid heeft dat de basisverzekering als norm geldt. Wanneer een schuldenaar aanspraak wil maken op een correctie voor de aanvullende verzekeringen, dient de noodzaak hiervan aangetoond te worden. De beschermingsbewindvoerder van schuldenares heeft tegen deze beslissing hoger beroep ingesteld bij de rechtbank. Op verzoek van de rechtbank, heeft de r-c zijn visie gegeven. De rechtbank heeft de beslissing van de r-c bekrachtigd. Tegen deze beschikking van de rechtbank heeft de beschermingsbewindvoerder beroep in cassatie ingesteld op basis van twee klachten. Als eerste wordt gesteld dat de rechtbank de r-c ten onrechte heeft uitgenodigd om zijn visie te geven, en dat de rechtbank de visie van de r-c ten onrechte aan de beschikking ten grondslag heeft gelegd. De HR oordeelt dat deze klacht terecht is voorgesteld. De verplichting om de r-c te horen voordat de rechtbank een beslissing geeft die het beheer of de vereffening van de boedel betreft, geldt slechts bij een door de rechtbank in eerste aanleg te geven beslissing, niet bij de behandeling van het hoger beroep tegen een beschikking van de r-c. Het tweede onderdeel stelt dat rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de r-c een zekere discretionaire bevoegdheid heeft wat betreft de hoogte van de in de berekening van het Vtlb te betrekken zorgverzekeringspremie. De HR oordeelt dat ook deze klacht slaagt. Bij de berekening van de beslagvrije voet dient volgens art. 475d lid 4, aanhef en onder a, (oud) Rv, rekening gehouden te worden met de volledige zorgverzekeringspremie. Dit blijkt ook uit de wetsgeschiedenis. Het bedrag van de beslagvrije voet valt van rechtswege buiten de boedel. De r-c is niet bevoegd om hiervan af te wijken. De HR vernietigt de beschikking van de rechtbank en verwijst het geding naar Hof's Hertogenbosch ter verdere behandeling en beslissing.

15. Hof's-Hertogenbosch 28 mei 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:1672 (art. 288 lid 2 sub d Fw)

Hoger beroep van in eerste aanleg afgewezen verzoek tot toelating tot de wsnp. Beroep op doorbreking van de imperatieve afwijzingsgrond o.b.v. de 10-jaarstermijn ex art. 288 lid 2 sub d Fw is door het hof van de hand gewezen met een verwijzing naar zijn arrest van 13 december 2018 (ECLI:NL:GHSHE:2018:5252).

Een eerdere schuldsaneringsregeling van appellante is op 29 juni 2017 tussentijds beëindigd wegens het niet nakomen van de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen. De rechtbank heeft het huidige verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling afgewezen omdat er sprake is van een imperatieve afwijzingsgrond: er is geen sprake van een beëindiging op grond van artikel 350 lid 3 sub a of b of van artikel 350 lid 3 onder d Fw om redenen die appellante niet waren toe te rekenen. Appellante is van mening dat toelating tot de schuldsaneringsregeling binnen tien jaar na het (tussentijds) eindigen van de vorige schuldsaneringsregeling wel mogelijk is, als er sprake is van een schrijnend geval. Appellante erkent dat ze bovenmatige schulden heeft doen of laten ontstaan in haar vorige schuldsaneringsregeling, maar is van mening dat dit ontstaan haar niet kan worden toegerekend. Appellante bevond zich medio 2017 in een zeer gewelddadige relatie met kinderen en heeft geprobeerd om de verplichtingen zoveel als mogelijk na te leven, maar dat is niet ten volle gelukt. Aangezien het hof niet beschikt over het vonnis uit 2017 waarin de schuldsaneringsregeling tussentijds is beëindigd, kan het hof niet vaststellen of de tussentijdse beëindiging het gevolg is van niet (aanvullend) solliciteren, zoals appellante tijdens de zitting in hoger beroep heeft verklaard, of dat de tussentijdse beëindiging heeft te maken met het maken van nieuwe schulden, zoals in het beroepschrift wordt gesuggereerd. Het hof wijst het hoger beroep reeds af omdat dit essentiële stuk ontbreekt. Het hof wijst er daarbij nog op dat een tussentijdse beëindiging op grond van niet of onvoldoende solliciteren niet tot de uitgezonderde beëindigingsgronden die wel tot toepassing van de schuldsaneringsregeling binnen tien jaar kunnen leiden, behoort. Wat betreft de stelling in het beroepschrift dat de doelstelling van de tienjaarstermijn, te weten de indamming van de toestroom tot de wettelijke schuldsaneringsregeling, is behaald en dat er daardoor thans meer ruimte zou zijn om die tienjaarstermijn te doorbreken, verwijst het hof naar zijn arrest van 13 december 2018 (ECLI:NL:GHSHE:2018:5252). In dat arrest verwijst het hof naar de met ingang van 1 januari 2008 in werking getreden wetgeving betreffende de herziening van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen - de facultatieve afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 sub a Fw is een imperatieve afwijzingsgrond in artikel 288 lid 2, aanhef en onder d Fw geworden. Het hof wijst ook op jurisprudentie van de Hoge Raad, die heeft geoordeeld dat er geen ruimte is voor het maken van andere dan door de wetgever gemaakte uitzonderingen. Het hof is van oordeel dat het aan de wetgever is om een andere richting in te slaan en niet aan de rechter. Het vonnis van de rechtbank wordt bekrachtigd.

16. Rb. Limburg 2 juni 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:3959 (art. 287a Fw)

Verzoek dwangakkoord gericht tegen mogelijk toekomstig schuldeiser op grond van regres. Mede vanwege akkoord andere schuldeisers verzoek toch behandeld en toegewezen.

De schuldenares heeft een prognose-akkoord aangeboden aan haar schuldeisers. De enige weigerende schuldeiser is haar ex-echtgenoot. Er is sprake van een gezamenlijke schuld aan Defam B.V. Indien de ex-echtgenoot meer dan zijn aandeel in deze schuld betaalt, ontstaat er een regresvordering op de schuldenares. Daarom heeft de schuldenares de toekomstige vordering van de ex-echtgenoot betrokken in het minnelijk schuldentraject. Er is sprake van drie schuldeisers: Defam B.V., de ex-echtgenoot en de ING Bank. Defam B.V. en de ING Bank hebben ingestemd met het aanbod in het minnelijk traject, wetende dat de regresvordering die is betrokken in het minnelijk traject (nog) niet bestaat. De rechtbank overweegt dat de twee schuldeisers professionele partijen zijn van wie mag worden verwacht dat zij met de aanvaarding van het voorstel rekening hebben gehouden met de mogelijkheid dat er geen regresvordering ontstaat. De rechtbank ziet in die mogelijkheid dan ook geen aanleiding om het verzoek af te wijzen. De rechtbank is van oordeel dat onder deze omstandigheden een verzoek tegen de ex-echtgenoot kan worden gericht, omdat indien dat niet het geval zou zijn, de schuldenaar in gevallen waarin er een regresvordering kan ontstaan, altijd zou zijn aangewezen op de wettelijke schuldsaneringsregeling, ook wanneer de bestaande schuldeisers akkoord zijn. Aangezien de maatregel van de gedwongen schuldregeling tot doel heeft het minnelijk traject te versterken, acht de rechtbank dat geen aanvaardbare consequentie. Aangezien de schuldenares naar het oordeel van de rechtbank het maximaal haalbare aan haar schuldeisers heeft aangeboden, acht de rechtbank de weigering van de ex-echtgenoot onredelijk, zodat de rechtbank het verzoek om de ex-echtgenoot te bevelen in te stemmen met de aangeboden schuldregeling, toewijst.

17. Hof Arnhem-Leeuwarden 4 juni 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:4294 (Art. 288 Fw)

Onduidelijkheid over schuldenlijst. Hof kan niet beoordelen of schulden al dan niet te goeder trouw zijn ontstaan. Verzoek tot toepassing Wsnp afgewezen.

Appellant gaat in hoger beroep tegen de weigering van de rechtbank d.d. 13 februari 2020 om hem toe te laten tot de schuldsaneringsregeling. De rechtbank wijst het verzoek af omdat de hoogte van de ontvangen bijstandsuitkering van € 978,90 aanzienlijk lager is dan het berekende vrij te laten bedrag ter hoogte van € 2.621,88. Schuldenaar is daarom afhankelijk van derden om zijn vaste te lasten te betalen, hetgeen gegronde vrees rechtvaardigt dat hij tijdens de schuldsaneringsregeling zijn verplichtingen niet naar behoren zal kunnen nakomen. Daarnaast kent de schuldenlijst onduidelijkheid over de privé-schulden. Op de schuldenlijst staan voornamelijk schulden die betrekking hebben op een aantal op 28 januari 2020 ontbonden ondernemingen (BV's). Ter zitting heeft schuldenaar ook nog privé-schulden genoemd die niet op de schuldenlijst staan. In hoger beroep voert appellant aan dat de hoogte van het vtlb € 958,44 is omdat naar verwachting de woning op korte termijn zal worden verkocht zodat de vaste lasten drastisch afnemen. Appellant legt een schuldenlijst over waarop alleen zijn privé-schulden ter hoogte van € 60.240,94 vermeld zijn. Het Hof blijft twijfels hebben ten aanzien van de schuldenlijsten. Gelet op de wijze waarop de vennootschappen zijn ontbonden – ze zijn uitgeschreven, zonder dat een vereffening heeft plaatsgehadt terwijl in de vennootschappen onder meer (omzet)belastingsschulden aanwezig waren – loopt appellant het risico dat de Belastingdienst deze schulden op hem in privé gaat verhalen. Dit zou betekenen dat die schulden als niet te goeder trouw kunnen worden aangemerkt.

Ook de opgenomen restschuld na verkoop van de woning lijkt gezien de opgave van de ING Bank en de verkoopprijs niet te kloppen. Daarnaast is mogelijk sprake van niet nagekomen alimentatieverplichtingen in verband met de kinderen van appellant en andere schulden aan zijn voormalige echtgenote, met wie appellant naar zijn zeggen in diverse procedures is verwickeld, waarover ook onvoldoende opheldering kon worden gegeven. Gelet op het vorenstaande kan het hof met de huidige informatie niet beoordelen of appellant te goeder trouw is geweest ten aanzien van het ontstaan of onbetaald laten van al zijn schulden in de vijf jaar voorafgaand aan de dag waarop het verzoekschrift is ingediend. Het hof bekrachtigt het vonnis waarvan in beroep.

18. Hof Arnhem-Leeuwarden 4 juni 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:4298 (art. 354 Fw)

Schone lei alsnog verleend. Aanvullend ingestelde loonvordering geen reden voor verlenging looptijd Wsnp. De rechtbank heeft appellant de schone lei onthouden, omdat hij een achterstand in afdracht aan de boedel van € 3.224,34 had laten ontstaan en geen voorstel had gedaan om die achterstand binnen de reguliere looptijd dan wel binnen een te verlengen looptijd van die regeling af te lossen. Daarnaast oordeelde de rechtbank dat appellant (ook) na de in augustus 2019 gehouden zitting de uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende inlichtingenplicht heeft geschonden, omdat hij geen volledige opgave van zijn inkomsten heeft gedaan. Ter mondelinge behandeling op 2 maart 2020 heeft het hof, alvorens te beslissen, (i.) appellant tot uiterlijk 18 mei 2020 in de gelegenheid gesteld met door zijn werkgever toegezegde loonnabetalingen over de 13e periode in 2018 en 2019 aan te tonen dat de op dat moment door de bewindvoerder berekende boedelachterstand (rond € 3.000) volledig is ingelopen en (ii.) de bewindvoerder verzocht zich hierover schriftelijk uit te laten. Op 4 mei 2020 heeft appellant vervolgens € 3.460,01 aan de boedel voldaan. Het hof oordeelt dat appellant geen zwaarwegend verwijt kan worden gemaakt van de tijdens zijn schuldsaneringsregeling ontstane en inmiddels ongedaan gemaakte boedel-achterstand. Omdat ook niet aannemelijk is geworden dat appellant de jegens de bewindvoerder in acht te nemen informatieplicht in belangrijke mate heeft verzaakt, komt het hof tot de conclusie dat [appellant] niet toerekenbaar is tekortgeschoten in de uit zijn schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen (artikel 354 lid 1 Fw), zodat die regeling kan worden beëindigd met toekenning van de schone lei. Het hof wijst het verzoek van de bewindvoerder in zijn brief van 18 mei 2020 om de looptijd van de schuldsaneringsregeling van appellant te verlengen vanwege een door de r-c aanvullend bepaalde (alsnog) door [appellant] bij zijn werkgever in te stellen loonvordering ex artikel 7:265 BW (wettelijke verhogingen ter hoogte van 50% van het te laat betaalde loon over de periode 13/2017 en 6/2019) van € 1.621,76 PM af. Hierbij neemt het hof, onder verwijzing naar de uitspraak van 29 maart 2013 van de HR (ECLI:NL:HR:2013:BZ1411) en hetgeen artikel 356 Fw hieromtrent bepaalt, in aanmerking dat de bewindvoerder ook na het einde van de (materiële) looptijd bevoegd blijft baten voor de boedel te innen.

Wilt u een advertentie plaatsen in **WSNP** Periodiek?

U bereikt hiermee niet alleen vele Wsnp-bewindvoerders en curatoren maar ook veel uitvoerende instanties in en rond het wettelijk schuldsaneringstraject (Wsnp) alsmede alle overheidsinstanties die zich met de uitvoering van de Wsnp bezig houden.

Wij hanteren onderstaande tarieven.

Halve pagina in kleur € 400,00 excl. BTW

Hele pagina in kleur € 700,00 excl. BTW

Geïnteresseerd?

Mail uw wensen naar redactie@wsnp-periodiek.nl en wij nemen per omgaande contact met u op!

WSNP *Periodiek*
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

Contact

Redactie:

redactie@wsnp-periodiek.nl

Abonnementen:

abonnee@wsnp-periodiek.nl

Website:

www.wsnp-periodiek.nl

Twitter:

@WsnpPeriodiek

Postadres:

Wsnp Periodiek

Postbus 5018

5800 GA Venray

Verschijning:

4x per jaar

Uitgave van:

Stichting Kennisoverdracht Wsnp
gevestigd te Amsterdam
Handelsregisternr. 34390126

Redactie:

Mr. dr. A.J. Noordam, advocaat
Mr. M. van Bommel, advocaat
Mr. Th. A. Pouw, voormalig docent
handels- en ondernemingsrecht,
voormalig raadsheer-plaatsvervanger
Mr. C. Koppelman, senior secretaris
rechtbank Overijssel
Mw. J. Vlemmings, jurist
schuldhulpverlening (secretariaat)

Redactiemedewerker: Mr. dr. B.J. Engberts, raadsheer

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteurs, redactieleden en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden. Alle rechten voorbehouden. © Stichting Kennisoverdracht Wsnp.

Abonnementsprijs enkel hard copy: € 75,- per jaar, incl. BTW (*prijspeil 2020*). Combi-abonnement hard copy en digitaal € 112,50 per jaar, incl. BTW (*prijspeil 2020*).

Abonnementen worden aangegaan voor de periode van minimaal één jaar. Het abonnement kan alleen schriftelijk (of per e-mail) bij het redactiesecretariaat worden opgezegd tegen het einde van het kalenderjaar met inachtneming van een opzeggingstermijn van minimaal twee maanden (dus uiterlijk 31 oktober).

Abonneegegevens worden door de uitgever niet aan derden verstrekt.

Vormgeving: vandervliet design

Druk: Van Helvoort Grafisch Bedrijf BV, Gemert

© Auteursrechten voorbehouden.